

HERTA MÜLLER

Omul este un mare fazan pe lume

Estul și Vestul sunt două pleoape. Deschizătura lor dă la iveală albul ochiului. Pupila nu se vede.

INGEBORG BACHMANN

Hârtoapa

Monumentul eroilor este înconjurat de trandafiri. Un hățiș de trandafiri. Crescuți atât de sălbatic, încât sufocă iarba. Florile sunt albe și strâns răsucite, ca și cum ar fi de hârtie. Foșnesc. Se luminează. În curând se face ziuă.

În fiecare dimineață, când merge singur pe strada care duce la moară, Windisch mai adaugă o zi. În fața monumentului eroilor, el numără anii. La primul plop de pe marginea drumului, acolo unde bicicleta intră întotdeauna în aceeași hârtoapă, el numără zilele. Iar seara, când închide moara, Windisch mai numără încă o dată anii și zilele.

Vede de departe trandafirii mărunți și albi, monumentul și plopul. Iar când e ceață, albul trandafirilor se confundă cu albul pietrișului. Windisch trece prin el. Windisch are fața umedă și nu se oprește până nu ajunge acolo. De două ori la rând, hățișul de trandafiri a avut spinii uscați, iar buruienile de dedesubt au fost ruginite. De două ori la rând, plopul a fost atât de golaș, încât lemnul său părea aproape frânt. De două ori a fost zăpadă pe drum.

Windisch numără doi ani în fața monumentului și două sute douăzeci și una de zile în hârtoapa din fața plopului.

În fiecare zi în care Windisch este zdruncinat de acea hârtoapă, el își spune: „A venit sfârșitul”. De când vrea să emigreze, Windisch vede sfârșitul peste tot în sat. Și timpul încremenit pentru cei care vor să rămână. Și, dincolo de sfârșit, îl vede pe paznicul de noapte rămânând aici.

Abia după ce Windisch a numărat două sute douăzeci și una de zile și a tot fost zdruncinat de hârtoapă, coboară de pe bicicletă pentru prima dată. Sprijină bicicleta de trunchiul plopului. Pășește cu zgomot. Din curtea bisericii se înalță porumbei sălbatici. Sunt gri ca lumina. Doar larma îi face altfel.

Windisch își face cruce. Clanța ușii este udă. I se lipește de mână. Ușa bisericii este încuiată. Sfântul Anton stă dincolo de perete. El are în mâini un crin alb și o carte maronie. Este încuiat înăuntru.

Lui Windisch i se face frig. Se uita pe stradă în jos. Acolo unde ea se oprește, ierburile bat înspre sat. Acolo, la capăt, merge un

bărbat. El este un fir negru care se pierde printre plante.
Valurile ierbii îl înalță deasupra pământului.

Broasca de pământ

Moara este mută. Muți sunt pereții și mut este acoperișul. Și roțile sunt mute. Windisch apasă întrerupătorul și stinge lumina. Între roțile morii e noapte. Aerul întunecat a înghițit praful de făină, muștele, sacii.

Paznicul de noapte șede pe banca din fața morii. Doarme. Gura îi este deschisă. De sub bancă sclipesc ochii câinelui său.

Windisch trage sacul cu mâinile, iar când se poticnește îl saltă cu genunchii. Îl sprijină de zidul morii. Câinele privește și cascade. Dinții lui albi sunt ca o mușcătură.

Cheia se întoarce în broasca ușii de la moară. Broasca țacăne între degetele lui Windisch. Windisch numără. Windisch își aude tâmplele zvâcnind și își spune: „Capul meu este un ceas”. Bagă cheia în buzunar. Câinele latră.

— O să-l întorc până-i sar arcurile, spune Windisch cu voce tare.

Paznicul își îndeasă pălăria pe frunte. Deschide ochii și cascade.

— Ca soldatul, la datorie, spune el.

Windisch se îndreaptă înspre iazul morii. Pe mal este o căpiță de fân. În oglinda iazului, căpița nu este decât o pată de culoare închisă. Pata se scufundă în adâncuri ca printr-o pâlnie. Windisch își scoate bicicleta din fân.

— E un șobolan în fân, spune paznicul de noapte.

Windisch culege paietele de pe șaua bicicletei. Aruncă paietele în apă.

— L-am văzut, răspunde el, s-a aruncat în apă.

Paietele plutesc pe apă ca firele de păr. Se rotesc în cercuri mici. Pâlnia întunecată plutește.

Windisch își privește propria oglindire cum se mișcă pe suprafața apei.

Paznicul lovește câinele cu piciorul în burtă. Câinele schelălăie. Windisch privește în pâlnie și aude schelălăitul venind de sub apă.

— Noaptea sunt lungi, spune paznicul.

Windisch se dă cu un pas înapoi de la mal. Vede imaginea statică a căpiței, răsfrântă în apă.

E nemișcată. Nu are nimic de-a face cu pâlnia. E luminoasă. Mai luminoasă decât noaptea.

Ziarul foșnește.

— Am stomacul gol, spune paznicul.

Își desface un pachet cu șuncă și pâine. Cuțitul îi lucește în mână. Mestecă. Se scarpină cu lama cuțitului la încheietura mâinii.

Windisch trage bicicleta pe lângă el. Se uită la lună.

— Omul este un mare fazan pe lume, spune paznicul încet, mestecând întruna.

Windisch ridică sacul și îl pune pe bicicletă.

— Omul este puternic, mai puternic decât un bou, răspunde el.

Ziarului îi flutură un colț. Vântul îl rupe ca o mână. Paznicul pune cuțitul pe bancă.

— Am adormit un pic, spune el.

Windisch este aplecat peste bicicletă. Înalță capul.

— Iar eu te-am trezit, spune Windisch.

— Nu tu, ci nevastă-mea m-a trezit, continuă paznicul scuturându-și firimiturile de pâine de pe haină. Am știut că nu voi putea dormi. E lună plină. Am avut un vis cu o broască uscată. Eram mort de oboseală. Și nu puteam să merg la culcare. În pat stătea întinsă broasca de pământ. Am vorbit cu ea, cu nevastă-mea. Broasca de pământ s-a uitat la mine cu ochii nevastă-mii. Avea cosița nevastă-mii. Era îmbrăcată în cămașa ei de noapte, care i se ridicase până peste burtă. I-am spus: acoperă-te, coapsele tale sunt ofilite. Asta i-am spus nevastă-mii. Broasca de pământ și-a tras cămașa de noapte peste coapse. M-am așezat pe scaun, lângă pat. Broasca de pământ a zâmbit cu gura nevastă-mii. Vezi că scârțâie scaunul, mi-a zis ea. Scaunul nu scârțâise. Broasca de pământ și-a dat peste umăr cosița nevastă-mii. Era lungă cât cămașa de noapte. Am spus: ți-a crescut părul. Broasca de pământ a ridicat capul și a țipat: ești beat, vezi să nu cazi de pe scaun.

Luna are o pată roșie de nor. Windisch se sprijină de peretele morii.

— Prost mai e omul, spune paznicul de noapte. Și mereu dispus să ierte.

Câinele îi înfulecă o bucată de șuncă.

— Pe toate i le-am iertat. I l-am iertat pe băcan. I-am iertat și tratamentul de după, de la oraș, continuă paznicul, purtând un vârf de deget peste lama cuțitului. Tot satul a râs de mine.

Windisch oftează.

— N-am mai putut să o privesc în ochi, spune paznicul. Numai un lucru, că a murit atât de repede, de parcă n-ar fi avut pe nimeni. Asta n-am putut să i-o mai iert.

— Dumnezeu știe, răspunde Windisch, de ce există ele, femeile. Paznicul ridică din umeri.

— Nu pentru noi. Nu pentru mine, nici pentru tine. Nu știu pentru cine.

Paznicul mângâie câinele.

— Iar fiicele, spune Windisch, Dumnezeu știe, și ele se fac femei.

Pe bicicletă stă o umbră, iar altă umbră stă în iarbă.

— Fiica mea, spune Windisch cântărindu-și cuvintele, Amalie a mea nici ea nu mai e fecioară.

Paznicul se uită în pata roșie de nor.

— Fiică-mea are pulpele ca niște pepenoi, spune Windisch. Cum ziceai și tu, nu pot să o mai privesc în ochi. Are un fel de umbră în ochi.

Câinele întoarce capul.

— Ochii mint, răspunde paznicul, pulpele însă nu.

Paznicul depărtează vârful picioarelor.

— Să te uiți la fiică-ta cum merge, spune el. Dacă, atunci când merge, pășește cu vârful depărtate, înseamnă că s-a întâmpat.

Paznicul își răsucesce pălăria în mână. Câinele stă întins și privește. Windisch tace.

— Se pune roua. Făina va prinde umezeală, spune paznicul, iar primarul se va supăra rău.

Peste baltă zboară o pasăre. Încet și în linie dreaptă, de parcă ar urmări un fir. Foarte aproape de luciul apei. De parcă ar fi pământ. Windisch se uită după ea.

— Ca o mătă, spune el.

— O cucuvea, răspunde paznicul și își acoperă gura cu mâna. La bătrâna Kroner arde lumina de trei nopți întruna.

Windisch își împinge bicicleta.

— Nu poate muri, răspunde el, cucuveaua nu se așază pe nici un acoperiș.

Windisch merge prin iarbă și se uită la lună.

— Ascultă la mine, Windisch, strigă după el paznicul, femeile înșală.

Acul

În casa tâmplarului arde încă lumina. Windisch se oprește. Geamul ferestrei strălucește.

Oglindește strada. Oglindește copacii. Imaginea străpunge perdeaua. Intră în cameră, trecând prin buchetele de flori din desenul perdelei, care stau atârinate cu capul în jos. Lângă soba de teracotă, un sicriu stă sprijinit de perete. Așteaptă moartea bătrânei Kroner. Pe capac este scris numele ei. În ciuda mobilei, din cauza luminii puternice, camera pare goală.

Tâmplarul stă pe un scaun cu spatele la masă. Nevasta stă în fața lui. Este îmbrăcată într-o cămașă de noapte cu dungii. În mână ține un ac. În ac atârână un fir gri. Tâmplarul ține arătătorul întins către femeie. Femeia îi scoate cu acul o așchie din carne. Arătătorul sângerează. Tâmplarul trage degetul înapoi. Femeia lasă acul să

cadă. Pleacă ochii la pământ și râde. Tâmplarul îi bagă mâna sub cămașa de noapte. Cămașa se ridică. Dungile se curbează. Tâmplarul o apucă pe femeie de șani cu degetul sângerând. Șanii sunt mari. Tremură. Firul gri atârână de piciorul scaunului. Acul se bălângăne cu vârful în jos.

Lângă capacul sicriului e patul. Fața de pernă e din damasc. Pe ea sunt împrăștiate buline, mari și mici. Patul e desfăcut. Cearșaful e alb, pătura e albă.

Cucuveaua zboară prin fața ferestrei. În fereastră, ea se zărește preț de o aripă. Tresare în zbor. Lumina cade strâmb, iar cucuveaua se dublează.

Femeia merge aplecată încioace și încolo, prin fața mesei. Tâmplarul îi bagă mâna între picioare. Femeia vede acul atârând. Îl apucă. Firul se leagănă, femeia lasă să-l alunece mâna în jos. Închide ochii. Deschide gura. Tâmplarul o prinde de încheietura mâinii și o trage înspre pat. Aruncă pantalonii pe scaun. Chiloții, abia ițiți din pantaloni, par a fi o cârpă albă. Femeia își încordează coapsele și își îndoiaie genunchii. Burta îi este de aluat. Picioarele i se desfac pe cearșaf ca o fereastră deschisă.

Deasupra patului atârână un tablou cu ramă neagră. Mama tâmplarului își sprijină capul înfășurat în batic de pălăria soțului. Sticla are o pată. Pata este pe bărbia femeii. Zâmbește din tablou. Zâmbește aproape moartă. Nu va prinde anul viitor. Zâmbește înspre camera alăturată.

Roata fântânii se învârte pentru că luna e mare și bea apă. Pentru că vântul i se agață de spițe. Sacul e umed. Spânzură adormit deasupra roții din spate.

„Ca un mort”, gândește Windisch, „ca un mort atârână sacul ăsta în spatele meu.

Windisch își simte pe una din coapse mădularul său bățos și îndărătnic.

„Mama tâmplarului”, își spune Windisch, „s-a răcorit în sfârșit.”

Dalia albă

În arșița de august, mama tâmplarului scufundase un pepene mare în găleata de la fântână. În jurul găleții, fântâna a agitat apa în valuri. Apa a gâlgâit în jurul găleții. Apa a răcorit pepenele.

Mama tâmplarului se dusesse în grădină cu un cuțit mare. Prin grădină trece doar o potecă îngustă, cât un șanțuleț. Salata crescuse mare. Frunzele se lipiseră între ele din cauza laptelui alb din tulpini. Mama tâmplarului purtase cuțitul de-a lungul potecii. Acolo unde începe gardul și se termină grădina, înflorea o dalie albă. Dalia ajungea până la umăr. Mama tâmplarului a mirosit dalia.

A mirosit multă vreme petalele albe. A tras adânc în piept mirosul daliei. S-a frecat pe frunte și s-a uitat în curte.

Mama tâmplarului a tăiat dalia cu cuțitul cel mare.

— Pepenele a fost doar un pretext, a spus tâmplarul după înmormântare. De la dalie i s-a tras.

Iar vecina tâmplarului a spus:

— Dalia avea chip de om.

— Pentru că vara asta a fost așa arșiță, a spus nevasta tâmplarului, dalia s-a umplut de petale albe, răsucite. A crescut și a înflorit atât de mult, cum nici o dalie nu poate înflori. Și, pentru că n-a bătit deloc vântul vara asta, n-a căzut. Dalia se stinsese de mult, dar nu putea să se ofilească.

— Nu poți duce una ca asta, a răspuns tâmplarul, nimeni nu poate duce așa ceva.

Nimeni nu știe ce făcuse mama tâmplarului cu dalia tăiată. Nu a adus-o în casă. Nu o pus-o în camera. Dalia nu era de găsit nici prin grădină.

— A ieșit din grădină. Avea în mână cuțitul mare, a spus tâmplarul. În ochii ei era ceva din acea dalie. Albul ochilor îi era uscat. E posibil să fi așteptat să se răcească pepenele, timp în care și-a făcut de lucru cu dalia. A mărunțit-o în mână. Pe pământ nu era nici urmă de petală. De parcă grădina ar fi fost o cameră. Eu cred că a făcut o gaură în pământ cu cuțitul. Probabil a îngropat dalia.

După-amiaza târziu, mama tâmplarului scosese găleata din fântână. A dus pepenele pe masa din bucătărie. A înfipt vârful cuțitului în coaja verde. Ținând cuțitul în mână, a despicat pepenele. Pepenele a pârâit. S-a auzit ca un horcăit, încă mai trăise cât stătuse scufundat în fântână, pe masa de la bucătărie, până când cele două jumătăți s-au rupt una de alta.

Mama tâmplarului avea ochii bulbucați. Pentru că ochii îi erau uscați ca dalia, nu se măreau. Sucul pepenelui a picurat de pe lama cuțitului. Ochii ei s-au uitat mici și cu ură la miezul roșu. Sâmburii negri erau crescuți unii peste alții ca dinții unui pieptene.

Mama tâmplarului nu tăiasse pepenele în felii, își pusese ambele jumătăți în față. Cu vârful cuțitului scobea în miezul roșu.

— Avea cei mai pofticioși ochi pe care i-am văzut vreodată, a spus tâmplarul.

Zeama roșiatică a picurat pe masă. I-a picurat din colțurile gurii. I s-a prelins pe coate. Zeama roșie a pepenelui s-a lipit de podea.

— Atât de albi și atât de reci nu mai fuseseră nici odată dinții mamei mele, a spus tâmplarul.

A mâncat și mi-a spus: Nu te holba așa, nu mi te uita în gură. Și a scuipat sâmburii negri pe masă. M-am uitat în altă parte. Nu am ieșit din bucătărie. Mi-a fost frică de pepene. M-am uitat afară, pe

fereastră. Pe stradă a trecut un străin. A trecut repede, vorbind singur. În spatele meu auzeam cum mama mea scobește cu cuțitul în pepene. Cum mesteca. Și cum înghițea. Mamă, i-am spus rară să o privesc, încetează să mai mănânci.

Mama tâmplarului a ridicat atunci mâna.

— Ea a țipat, iar eu m-am uitat la ea pentru că a strigat atât de tare, a continuat tâmplarul.

M-a amenințat cu cuțitul. Asta nu e vară, iar tu nu ești om, a țipat ea. Îmi pocnește fruntea. Mă ard măruntaiele. Vara asta e o arșiță cum n-a fost în toți anii din urmă. Numai pepenele ăsta mă răcorește.

Mașina de cusut

Caldarâmul este strâmt și accidentat. Cucuveaua țipă în spatele copacilor. Își caută un acoperiș. Casele se înalță albe, muiate în var.

Windisch își simte sub buric mădularul îndărătnic. Vântul bate în lemn. Vântul coase. El coase un sac în pământ.

Windisch aude vocea nevastei lui. Ea spune:

— Tu nu ești om.

În fiecare seară, când, stând lungit în pat, Windisch îi respiră în nas, ea îi spune: „Tu nu ești om”. De doi ani ea nu mai are uter.

— Doctorul mi-a interzis, spune ea. N-o să-mi distrug acum vezica pentru că așa îți vine ție.

Când ea spune asta, Windisch simte o furie rece care-i desparte fața lui de a ei. Ea îl apucă pe Windisch de umăr. Uneori durează o vreme până când îi găsește umărul. Când îi găsește umărul, zice pe întuneric, lângă urechea lui:

— Ai putea să fii deja bunic. Vremea noastră a trecut.

În vara de dinainte, Windisch se întorsese acasă cu doi saci de făină.

Windisch bătuse la o fereastră. Primarul făcuse un semn cu lanterna prin perdea:

— De ce mai bați? Du făina în curte. Poarta e deschisă.

Vocea îi era adormită. Era furtună în noaptea aceea. Un fulger a căzut în iarbă, chiar în fața ferestrei. Primarul a stins lanterna. Vocea i s-a trezit și vorbea acum mai tare:

— Încă cinci transporturi, Windisch, iar de Anul Nou banii. Iar de Paște ai pașaportul!

A tunat, iar primarul s-a uitat înspre fereastră.

— Să pui făina sub acoperiș, a spus el, în curând va ploua.

„De atunci a trecut și al douăsprezecelea transport, s-au dus și zece mii de lei, iar Paștele a fost de mult”, și-a spus Windisch.

De mult nu mai bate la fereastră. Deschide doar poarta. Ia sacul

în mâini și îl duce în curte.

Chiar și atunci când nu plouă, Windisch tot sub acoperiș îl pune.

Bicicleta este ușoară. Windisch o duce pe lângă el. Atunci când bicicleta trece prin iarbă,

Windisch nu își aude pașii.

În acea noapte cu furtună, nici o fereastră nu fusese luminată. Windisch s-a oprit în coridorul lung. Un fulger despicasă pământul. Un tunet scufundase toată curtea în crăpătura făcută de fulger. Nevasta lui Windisch nu a auzit răsucitul cheii în ușa.

Windisch stătuse în hol. Tunetul căzuse atât de departe peste sat, în spatele grădinilor, că în noapte se făcuse o liniște rece. În ochii lui Windisch, pupilele erau reci. Windisch simțea că noaptea se va sfărâma, că satul va fi brusc orbit de lumină. Stând în hol, Windisch și-a dat seama că, dacă n-ar fi intrat în casă, ar fi văzut peste tot sfârșitul îngust al tuturor lucrurilor, ba chiar și propriul său sfârșit.

De dincolo de ușa camerei, Windisch a auzit geamătul repetat al nevestei. Ca țcănitul unei mașini de cusut.

Windisch a deschis brusc ușa. A aprins lumina. Pe cearșaf, picioarele nevestei zăceau ca două ferestre deschise. Tremurau în lumină. Soția lui a deschis ochii. Privirea nu îi era orbită de lumină. Era doar fixă.

Windisch s-a aplecat. Și-a desfăcut șireturile. Pe sub braț, s-a uitat la coapsele nevestei. A văzut cum ea își trage degetul umed din părul pubian. Nu știa unde să așeze acea mână. A pus-o peste burta dezvelită.

Windisch s-a uitat la pantofii lui și a spus:

— Deci asta era. Asta-i povestea cu vezica, stimată doamnă.

Nevasta lui Windisch și-a acoperit fața cu acea mână. Și-a împins picioarele către capătul patului. Le-a strâns atât de tare, încât Windisch nu a mai putut vedea decât un singur picior cu două tălpi.

Nevasta lui Windisch și-a întors fața la perete și a plâns în hohote. A plâns multă vreme cu vocea ei din tinerețe. A plâns scurt și încet cu vocea ei de-acum. A scâncit de trei ori cu vocea altei femei. Apoi a amuțit.

Windisch a stins lumina. A urcat în patul cald. I-a simțit lichidul, de parcă ea și-ar fi deșărtat măruntaiele în pat.

Windisch a auzit cum somnul o scufundă în lichidul vâscos. Doar respirația i se mai auzea.

El era obosit și secătuit. Și departe de orice lucru. Respirația ei era la capătul tuturor lucrurilor, la propriul lui capăt.

În acea noapte, somnul ei a fost atât de departe, că nici un vis nu a putut-o ajunge.

Pete negre

În spatele mărului sunt ferestrele pielarului. Sunt luminate puternic.

„Asta sigur și-a primit pașaportul”, gândește Windisch.

Ferestrele sunt orbitoare, iar geamurile sunt goale. Camerele sunt pustii. Pielarul a vândut tot.

„Au vândut și perdelele”, își spune Windisch.

Pielarul se sprijină de sobă. Pe podea sunt farfurii albe. Pe pervazul ferestrei sunt tacâmurile. De clanța ușii atârnă paltonul negru al pielarului. Din mers, nevasta pielarului se apleacă peste geamantan. Windisch vede mâinile ei. Aruncă umbre peste pereții goi ai camerei. Devin lungi și se curbează. Brațele se unduiesc asemenea unor crengi deasupra apei. Pielarul numără bani. Bagă ghemotocul de bancnote în burlanul sobei.

Dulapul este un pătrat alb, paturile sunt rame albe. Între ele, pereții sunt pete negre. Podeaua este strâmbă. Se ridică. Se ridică pe perete. Se pune în fața ușii. Pielarul numără a doua grămadă de bani. Podeaua îl va acoperi. Nevasta pielarului suflă praful de pe căciula de blană gri. Podeaua o va ridica la tavan. Lângă sobă, pendula a bătut o pată lungă și albă. Lângă sobă spânzură timpul. Windisch închide ochii.

„Timpul s-a sfârșit”, își spune el.

Aude ticăitul petei albe a pendulei și vede cadranul făcut din pete negre. Timpul n-are ace de ceasornic. Doar petele negre se învârtesc. Se înghesuie unele în altele, până ies din această pată albă. Apoi cad de-a lungul peretelui. Ele sunt podeaua. Petele negre sunt podeaua din cealaltă cameră.

Rudi îngenunchează pe podeaua din camera goală. În fața lui se întinde în șiruri lungi toată

Sticlăria lui colorată. În cercuri. Lângă Rudi stă geamantanul gol. Pe perete atârnă un tablou. Nu e un tablou. Rama este din sticlă verde. Între rame este sticlă mată, albă ca laptele și cu irizații roșii.

Cucuveaua zboară peste grădini. Țipătul ei este ascuțit. Zborul jos. Plin de noapte este zborul ei.

„O mătă”, își spune Windisch, „o mătă zburătoare.”

Rudi ține în fața ochilor lingura din sticlă albastră. Albul ochilor i se mărește. În lingură, pupila ei devine o sferă umedă și strălucitoare. Podeaua răspândește culori pe muchiile camerei. Timpul din camera cealaltă naște valuri. Petele negre înoată și ele. Becul tresare. Lumina este ruptă. Cele două ferestre se contopesc una în cealaltă. Cele două podele trag pereții după ele. Windisch își

sprijină capul într-o mână. În capul lui, pulsul bate. Tâmpla bate în încheietura mâinii. Podelele se ridică. Se apropie una de alta, se ating. Se adâncesc de-a lungul strâmtei lor rupturi. Vor deveni din ce în ce mai grele, iar pământul se va crăpa în două. Sticla se va topi în bagaj, va fi o ulcerăție tremurătoare.

Windisch deschide gura. Simte cum îi cresc pe față petele negre.

Cutia

Rudi este inginer. A muncit trei ani de zile într-o fabrică de sticlă. Fabrica e undeva în munți.

În cei trei ani, pielarul a mers o singură dată la fiul lui.

— Merg pentru o săptămână la Rudi, la munte, îi spusese pielarul lui Windisch.

După trei zile, pielarul s-a întors. De la aerul de munte avea obrazii stacojii și ochii chinuți de nesomn.

— N-am putut dormi acolo, i-a spus pielarul. N-am închis un ochi. Noaptea simțeam munții în cap. Oriunde te uitai, numai munți. Pe drumul înspre munți sunt tuneluri. Și astea-s tot niște munți. Sunt negre ca noaptea. Trenul trece prin tuneluri. Tot muntele vâjâie în tren. Îți huruie în urechi și simți o presiune în cap. Treci de la noaptea neagră ca un fund de sac la o zi orbitoare ca fulgerul. Când una, când alta, întruna. Nu poți suporta așa ceva. Toți stau așezați și nici măcar nu se uită pe fereastră. Citesc cărți, atât timp cât e lumină. Au grijă să nu le alunece cărțile de pe genunchi. A trebuit să am grijă să nu-i ating cu coatele. Când se face întuneric, ei lasă cărțile deschise. Am tras cu urechea, cât treceam prin tunel, să aud dacă închid cărțile. N-am auzit nimic. Când s-a făcut lumină la loc, m-am uitat întâi la cărți și după aceea la ochii lor. Cărțile erau deschise, iar ochii închiși. Oamenii au deschis ochii mai târziu decât mine. Îți zic eu, Windisch, de fiecare dată am fost mândru că am deschis ochii înaintea lor. Am un simț pentru capătul tunelului. Din Rusia am asta, a continuat pielarul, sprijinindu-și fruntea cu mâna. Atâtea nopți huruitoare și atâtea zile orbitoare n-am mai trăit nici odată. Noaptea în pat am auzit tunelurile. Au vâjâit ca vagonetele din Urali.

Pielarul a clătinat din cap. Fața i s-a luminat. S-a uitat peste umăr înspre masă. S-a uitat dacă femeia trage cu urechea. Apoi a șoptit:

— Numai muieri, Windisch, îți zic eu, numai muieri găsești acolo. Au un pas... Cosesc mai repede decât bărbații, a râs pielarul. Din păcate, sunt regățence. Sunt bune la pat, dar nu sunt în stare să gătească mai bine decât femeile noastre.

Pe masă era un castron de tablă. Nevasta pielarului bătea albuș în castron.

— Am spălat două cămăși, a spus ea. Apa s-a înnegrit. Atât de murdar e pe acolo, dar nu vezi mizeria din cauza pădurilor.

Pielarul s-a uitat în castron.

— Sus, pe cel mai înalt munte, a spus el, este un sanatoriu. Acolo sunt nebunii. Umblă în spatele gardului în chiloți albaștri și în paltoane groase. Unul dintre ei caută toată ziua conuri de brad prin iarbă. Vorbește singur. Rudi spune că e miner. Că ar fi făcut o grevă.

Nevasta pielarului a băgat vârful degetului în spuma de albuș.

— Uite-așa o pățești, a spus ea și linse vârful degetului.

— Altul, a spus pielarul, a stat doar o săptămână la sanatoriu. E iară sub pământ acum. L-a călcat o mașină.

Nevasta pielarului a luat castronul.

— Ouăle sunt vechi, a spus ea. Spuma e acră.

Pielarul a dat din cap.

— De sus vezi cimitirele, sunt construite în pantă.

Nevasta pielarului i-a privit absentă mâinile:

— Da, trebuie să fie frumos la munte. Dar e atât de departe de aici. Noi nu putem merge într-acolo, iar Rudi nu se întoarce acasă.

— Acum face iarăși prăjituri, a spus pielarul. Și Rudi nu mănâncă din ele.

Windisch și-a retras mâinile de pe masă.

— Norii plutesc jos în oraș, a continuat pielarul. Oamenii umblă printre ei. În fiecare zi e furtună. Dacă sunt oameni pe câmp, sunt loviți pe loc de fulger.

Windisch și-a băgat mâinile în buzunarele pantalonilor. S-a ridicat în picioare. A mers spre ușă.

— Am adus ceva de acolo, a spus pielarul. Rudi mi-a dat pentru Amalie cutia asta.

Pielarul a tras un sertar. L-a închis la loc. S-a uitat în geamantanul gol. Nevasta lui a căutat în buzunarele hainei. Pielarul a deschis dulapul. Nevasta lui a ridicat obosită din mâini:

— O să o căutăm, a mai zis ea.

Pielarul a căutat în buzunarele pantalonilor:

— Azi-dimineață aveam cutia asta încă în mână, a spus el.

Brici

Windisch stă în bucătărie în fața ferestrei. Se rade. Își întinde cu pământul spuma albă peste față. Spuma scârțâie pe obraz. În jurul gurii, Windisch desparte zăpada cu vârful degetului. Se uită în oglindă. Vede acolo ușa bucătăriei. Și fața lui.

Windisch vede că și-a întins prea multă zăpadă peste față. Vede cum gura lui zace îngropată în zăpadă. Simte că nu poate vorbi prin zăpada din nări și prin zăpada de pe bărbie.

Windisch desface briciul. Încearcă lama cu degetul. Așază lama sub ochi. Pometele îi este nemișcat. Cu cealaltă mână, "Windisch își îndreaptă ridurile de sub ochi. Se uită pe fereastră.

Acolo iarba este verde.

Briciul. Lama arde.

De mai multe săptămâni, Windisch are o rană sub ochi. Este roșie. Pe margini are puroi. În fiecare seară în ea se adună mult praf de făină.

De câteva zile, sub ochiul lui Windisch crește o crustă. Dimineața, Windisch iese cu ea din casă. Când deschide poarta morii, după ce și-a băgat cheia în buzunarul hainei, Windisch pune mâna pe obraz. Crusta a dispărut.

„O fi căzut când am trecut prin hârtoapă", își spune Windisch.

Când afară se face lumină, Windisch merge la iazul morii. Îngenunchează în iarbă. Își privește fața oglindită în apă. În urechea lui se fac mici cercuri concentrice. Părul lui tulbură imaginea.

Sub ochi, Windisch are o cicatrice albă, încovoiată. O frunză de trestie se rupe. Se deschide și se închide lângă mâna sa, ca un brici. Frunza are lama maro.

Lacrima

Amalie s-a întors din curtea pielarului. A trecut prin iarbă. În mână avea o cutie. A mirosit-o. Windisch îi vedea tivul rochiei. Făcea umbră în iarbă. Pulpele ei erau albe. Windisch privea cum Amalie își legăna șoldurile.

Cutia era legată cu un șiret argintiu. Amalie s-a așezat în fața oglinzii. S-a privit. A căutat în oglindă șnurul argintiu și a tras de el.

— Cutia fusese în pălăria pielarului, a spus ea. În cutie foșnea hârtie albă lucioasă. Pe hârtia albă era o lacrimă de sticlă. În vârf avea o gaură, înăuntru, lacrima avea un șanțuleț. Sub lacrimă era un bilețel. Rudi scrisese: „Lacrima e goală. Uplete-o cu apă, cel mai bine cu apă de ploaie".

Amalie nu putea umple lacrima. Era vară, iar satul era uscat de arșiță. Iar apa din fântână nu era apă de ploaie.

Amalie a ridicat lacrima în lumina ferestrei. Pe din afară era încremenită, dar pe dinăuntru, în șanțuleț, tremura.

De șapte zile, cerul ardea fără urmă de nor. Se întinsese până la capătul satului. În vale, privise în râu. Cerul băuse apă. Începuse iarăși să plouă.

În curte, apa curgea peste pietrele din caldarâm. Amalie a stat

cu lacrima la streășină. Privea cum apa picura în burta lacrimii.

În apa de ploaie era și vânt. El purta clopote de sticlă printre copaci. Clopotele erau tulbure, în ele pluteau frunze în vârtejuri. Ploaia cânta. În vocea ploii era și nisip. Și scoarță de copac.

Lacrima era plină. Cu mâinile ude, desculță, cu tălpile pline de nisip, Amalie a dus-o în cameră.

Nevasta lui Windisch a luat lacrima în mână. Apa strălucea înăuntru. Era o lumină în sticlă.

Printre degete îi picura apă din lacrimă.

Windisch a întins mâna. A luat lacrima. Apa s-a prelins pe cot în jos. Nevasta lui Windisch a lins cu vârful limbii degetele ude. Windisch a privit-o cum își linge degetul. Același deget pe care, în noaptea cu furtună, îl scosese umezit din părul pubian. Windisch a privit afară, în ploaie. Simțea lichidul vâscos în gură. I se pusese un nod în gât. Era cât pe ce să vomite.

Windisch a pus lacrima în mâna Amaliei. Lacrima picura. Apa din ea nu scădea deloc.

— Apa este sărată. Arde buzele, a spus nevasta lui Windisch.

Amalie își linse încheietura mâinii:

— Ploaia e dulce, a spus ea. Sarea este plânsă de lacrimă.

Îngropelnița

— Degeaba ai școală, a spus nevasta lui Windisch.

Windisch a privit-o pe Amalie și a spus:

— Rudi este inginer, dar degeaba are școală.

Amalie a râs.

— Rudi nu cunoaște sanatoriul doar din afară. A stat și internat pe acolo, a spus nevasta lui Windisch. Știu asta de la poștăriță.

Windisch se juca cu un pahar de pe masă. A privit în pahar și a spus:

— E boală veche, de familie. Și copiii lor vor avea aceeași soartă.

În sat, străbunicii lui Rudi i se spunea „Omida”. Pe spate îi atârna cosița subțire. Nu suporta pieptenele. Bărbatul ei murise de tânăr și fără să fi avut vreo boală.

După înmormântare, Omida a plecat să-și caute bărbatul. A mers la crâșmă. L-a privit pe fiecare bărbat în ochi. „Nu ești el”, spunea ea, trecând de la o masă la alta. Crâșmarul s-a apropiat de ea și i-a zis: „Ai uitat că bărbac-tu e mort?” Ea și-a luat cosița în mână. A izbucnit în plâns și a fugit în stradă.

Zi de zi, Omida și-a căutat bărbatul. A mers din casă în casă și a întrebat dacă el trecuse pe acolo.

Într-o zi de iarnă, când ceața întindea fâșii albe peste sat,

Omidă s-a dus pe câmp. Nu avea ciorapi, dar purta o rochie albă de vară. Doar mâinile îi erau îmbrăcate pentru zăpadă. Avea mănuși groase de lână. A mers printre tufele uscate. Era după-amiază târziu. Pădurarul a văzut-o. A trimis-o înapoi în sat.

A doua zi, pădurarul a venit în sat. Peste noapte, Omidă zăcuse într-o tufă de porumbur. Înghețase. A purtat-o pe umăr până în sat. Omidă era țeapănă ca o scândură.

— Atât de iresponsabilă a fost, a spus nevasta lui Windisch. Și-a lăsat copilul de trei ani singur pe lume.

Copilul de trei ani avea să fie bunicul lui Rudi. Era tâmplar. Nu l-a interesat deloc lucrul câmpului.

— Pe pământul ăla bun au crescut scaieți, a spus Windisch.

Bunicul lui Rudi avea numai lemn în cap. Din toți banii își cumpăra lemn.

— Din lemn a cioplit figurine, a spus nevasta lui Windisch. În fiecare bucată de lemn a tot cioplit fețe pocite.

— Apoi a venit colectivizarea, a spus Windisch.

Amalie își dădea unghiile cu oja roșie.

— Toți țăranii au tremurat, continuă Windisch. Au venit unii de la oraș. Au măsurat pământul.

Au notat numele tuturor și au spus: „Cine nu semnează va fi băgat la pușcărie”. Toate porțile caselor erau ferecate. Numai cea a tâmplarului s-a deschis larg. Când cei de la oraș au ajuns la el, el le-a spus: „Bine că mi-l luați. Luați și caii ca să scap odată de ei”.

Nevasta lui Windisch i-a smuls Amaliei sticluța cu oja din mâini.

— Nimeni altcineva n-a mai spus așa ceva, a zis ea, iar în spatele urechii îi pulsa o venă de furie. Chiar nu ascuți deloc, a mai strigat. Bătrânul tâmplar cioplise din teiul din grădină o femeie goală. O pusese în curte, în fața ferestrei. Nevasta lui a plâns. A luat copilul. L-a pus într-un coș de paie.

— Cu copilul și câteva lucruri pe care a putut să le ia după ea, s-a mutat într-o casă goală la celălalt capăt al satului, a spus Windisch.

— De la atâta lemn, copilul s-a născut tălâmb, a continuat nevasta lui Windisch.

Copilul este pielarul. De îndată ce a învățat să meargă, era toată ziua pe câmp. Prindea șopârle și broaște. Când s-a făcut mai mare, a început să se strecoare în turnul bisericii. Lua din cuib cucuvelele care nu puteau zbura. Le pune în cămașă și le aducea acasă. Hrănea cucuvelele cu șopârle și broaște. După ce creșteau, le omora. Le scotea măruntaiele. Le pune în apă de var. Le usca și le împăia.

— Înainte de război, a spus Windisch, a câștigat odată la popice

un berbec de chirvai¹. A jupuit berbecul de viu în mijlocul satului. Oamenii au fugit înapoi și încolo. Femeilor li s-a făcut rău.

— Acolo unde a sângerat berbecul, continuă nevasta lui Windisch, nu crește nici acum urmă de iarbă.

Windisch s-a sprijinit de dulap.

— N-a fost nici odată un erou, a oftat el, a fost doar un farsor. În război nu te lupți cu broaștele și cucuvelele.

Amalie se pieptăna în fața oglinzii.

— N-a fost niciodată în SS, a răspuns nevasta lui Windisch, a fost doar în Wehrmacht. După război s-a apucat iară de vânat și de împăiat bufnițe, berze și mierle. Și a măcelărit toți iepurii și toate oile bolnave din zonă. Și le-a luat pieile. Tot podul lui e o îngropelniță de animale moarte.

Amalie s-a întins după sticlucă cu oje. Windisch a simțit țeava puștii apăsându-i ba într-o tâmplă, ba în alta. O picătură de oje roșie a căzut pe fața de masă.

— În Rusia ai fost târfă, i-a spus Amalie mamei și s-a uitat apoi la unghii.

Piatra din var

Cucuveaua zboară în cerc deasupra mărului. Windisch se uită la lună. Se uită încotro se duc petele negre. Cucuveaua nu își închide cerul.

Cu doi ani în urmă, pielarul împăiase și ultima cucuvea din turnul bisericii și i-o făcuse cadou preotului.

„Cucuveaua asta locuiește în alt sat”, își spune Windisch.

De fiecare dată noaptea o prinde aici în sat. Nimeni nu știe pe unde-și odihnește aripile ziua. Nimeni nu știe unde își închide ciocul și se culcă.

Windisch știe că acea cucuvea străină simte mirosul păsărilor împăiate din podul pielarului.

Pielarul a dăruit vițelul împăiat muzeului orașului. N-a primit nici un ban pe el. Au venit doi bărbați. Mașina lor a stat două zile în fața casei pielarului. Era albă și era ferecată ca o casă.

Bărbații spusese: „Toate aceste animale împăiate aparțin faunei pădurilor noastre!” Și au împachetat toate păsările în cutii. Au amenințat cu o amendă mare. Pielarul le-a făcut cadou toate pieile de oaie. Apoi au zis că totul este în regulă.

Mașina albă și ferecată a ieșit din sat încet și greoi, ca o casă. De frică, nevasta pielarului a zâmbit și a făcut cu mâna.

Windisch stă pe verandă.

¹ Cf. germanul *Kirchweih* (sau *Kerwei*, la șvabii dunăreni) – sărbătoarea hramului unei biserici la catolicii germani. În Banat este atestată din secolul al XVIII-lea. (N. tr.)

„Pielarul a înaintat actele mai târziu decât noi", se gândește el, „el a plătit direct în oraș".

Windisch aude cum se mișcă o frunză pe caldarâm. Frunza zgârie pietrele. Peretele este lung și alb. Windisch închide ochii. Simte cum îi crește peretele pe față. Varul îi arde fruntea. O piatră din var își cascadează botul. Mărul tresare. Frunzele sunt urechi. Ele ascultă. Mărul își adapă merele lui verzi.

Mărul

Înainte de război, în spatele bisericii fusese un măr. Era un măr care își înfuleca propriile mere.

Tatăl paznicului de noapte fusese și el tot paznic de noapte. Într-o noapte de vară, el a stat în spatele gardului viu. A văzut cum mărul, sus, la capătul tulpinii, unde se despărțeau crengile, și-a căscat gura. Mărul înfuleca mere.

Dimineață, paznicul de noapte nu s-a culcat. S-a dus la judecătorul din sat. I-a spus că mărul din spatele bisericii își mănâncă propriile mere. Judecătorul a râs. Cât timp a râs, a tot clipit din gene. Prin râsul lui, paznicul de noapte a auzit frica. În tâmplele judecătorului bătea, ca niște ciocănele, pulsul vieții.

Paznicul de noapte s-a dus acasă. S-a băgat în pat așa cum era îmbrăcat. A adormit. A adormit într-un lac de sudoare.

Cât timp a dormit, mărul i-a ros până la rană tâmplele judecătorului. Ochii lui se înroșiseră, iar gura i se uscăse.

După prânz, judecătorul și-a bătut nevasta. Văzuse mere plutind în supă. Le înghițise.

După masă, judecătorul n-a putut dormi. A închis ochii și a auzit scoarțele copacilor din spatele peretelui. Atârnavau toate înșirate. Se legănavu în hamace și înfulecau mere.

Seara, judecătorul a făcut o ședință. Oamenii s-au adunat. Judecătorul a înființat o comisie pentru supravegherea mărului. Din comisie făceau parte patru țărani avuți, preotul, învățătorul satului și judecătorul însuși.

Învățătorul satului a ținut un discurs. A botezat comisia de supraveghere a mărului „Comisia nopții de vară". Preotul a refuzat să supravegheze mărul din spatele bisericii. Și-a făcut de trei ori cruce. S-a scuzat spunând: „Doamne, iartă-i pe păcătoși!" A amenințat că, în dimineața următoare, va merge la oraș și-l va anunța pe episcop de această blasfemie.

În acea seară s-a întunecat târziu. În dogoarea aceea, soarele nu mai putea găsi capătul zilei.

Noaptea a izvorât din pământ peste sat.

Comisia nopții de vară s-a strecurat pe întuneric pe lângă

gardul viu. S-a așezat sub măr. A început să se uite în sus, la crengi.

Judecătorul avea un topor. Țăranii avuți și-au pus furcile în iarbă. Învățătorul satului s-a băgat cu o lanternă, un creion și un caiet sub o pânză de sac. Cu un ochi se uita prin gaura cât un deget din pânza sacului. Scria raportul.

Noaptea crescuse mare. Împingea cerul afară din sat. Se făcuse miezul nopții. Comisia nopții de vară se holba la cerul pe jumătate fugărit. Sub nuc, învățătorul s-a uitat la ceasul de buzunar. Trecuse de miezul nopții. Orologiul de la biserică nu bătuse.

Preotul oprise orologiul. Roțile dințate n-aveau voie să măsoare timpul păcatului. Liniștea trebuia să apese acuzator peste sat.

În sat nu dormea nimeni. Căinii erau afară pe străzi. Nu lătrau. Pisicile stăteau în copaci. Se uitau cu ochi aprinși ca niște felinare.

Oamenii stăteau în camere. Mamele își purtau copiii de colo până colo printre lumânări aprinse. Copiii nu plângeau.

Windisch stătuse cu Barbara sub pod.

Învățătorul a văzut miezul nopții pe ceasul lui de buzunar. Și-a scos mâna de sub pânza de sac. A făcut un semn comisiei nopții de vară.

Mărul nu se mișca. Judecătorul și-a dres glasul, tăcuse prea mult. Un țăran a tușit tabagic. A smuls repede un pumn de iarbă. Și-a băgat iarba în gură. Și-a îngropat tusea.

La două ore după miezul nopții, mărul a început să tremure. Sus, acolo de unde se despărțeau crengile, s-a deschis o gură. Gura mânca mere.

Comisia nopții de vară a auzit clenfănitul gurii. În spatele peretelui, în biserică, cântau greierii.

Mărul a înfulecat al șaselea măr. Judecătorul a sărit la copac. A lovit cu toporul în acea gură. Țăranii și-au ridicat furcile în sus. S-au așezat în spatele judecătorului.

O bucată de scoarță galbenă și umedă a căzut în iarbă. Mărul și-a închis gura.

Nimeni din comisia nopții de vară nu văzuse cum și când își închisese mărul gura.

Învățătorul s-a târât afară din sacul lui. El, ca învățător, ar fi trebuit să vadă, i-a reproșat judecătorul.

La patru dimineața, în sutana lui lungă și neagră, sub pălăria lui mare și neagră și cu geanta lui neagră, preotul mergea la gară. Mergea repede. Se uita numai la caldarâm. Pe pereții caselor se iveau răsăritul. Varul era luminos.

Trei zile mai târziu, episcopul a venit în sat. Biserica era plină. Oamenii au văzut cum episcopul trece printre bănci și înaintează către altar. Apoi s-a urcat în strană.

Episcopul nu s-a rugat. A spus că citise raportul învățătorului. Și

că se sfătuiseră cu Dumnezeu.

— Dumnezeu știe de mult, a strigat el. Dumnezeu mi-a amintit de Adam și Eva. Dumnezeu, a mai spus episcopul cu voce joasă, Dumnezeu mi-a spus: „În măr se află diavolul”.

Episcopul îi scrisese preotului o scrisoare. Era în limba latină. Preotul a citit scrisoarea de sus, din strană. Din cauza limbii latine, strana părea a fi foarte sus.

Tatăl paznicului de noapte a spus că nu a auzit vocea preotului.

Când preotul a terminat de citit scrisoarea, a închis ochii. Și-a împreunat mâinile și s-a rugat în latină. A coborât din strană. Părea mic. Fața îi era obosită. S-a întors cu fața la altar.

— Nu avem voie să tăiem copacul. Trebuie să-l dăm foc acolo unde se înalță el, a spus el.

Bătrânul pielar ar fi vrut să cumpere copacul de la preot. Dar preotul a spus:

— Cuvântul lui Dumnezeu e sfânt. Episcopul știe.

Seara, bărbatii au adus o căruță cu fân. Cei patru țărani au legat fân în jurul tulpinii. Primarul stătea sus pe scară. Împrăștiat fân peste coroană.

Preotul s-a pus în spatele mărului și s-a rugat cu voce tare. Înșirat de-a lungul gardului viu stătea corul bisericii, care a intonat cântece. Era frig, iar aburul cântecelor se ridica înspre cer. Femeile și copiii s-au rugat în șoaptă.

Învățătorul a aprins fânul cu un băț arzând. Flacăra a înfulecat fânul. A crescut. Flacăra a înghițit scoarța copacului. Focul trosnea în lemn. Coroana copacului lungea cerul. Luna s-a acoperit.

Merele s-au umflat. Au plesnit. Sucul lor scârțâia. Sucul scheuna în foc, de parcă ar fi fost carne vie. Fumul mirosea urât. Înțepa ochii. Cântecele au fost întrerupte de tuse.

Până la prima ploaie, satul a fost îngropat în fum. Învățătorul a scris în caietul lui. A numit acel fum „ceață de măr”.

Brațul de lemn

Multă vreme, în spatele bisericii a rămas un buștean negru și ghebos.

Oamenii spuneau că în spatele bisericii ar fi Un bărbat. Că ar fi semănat cu preotul fără pălărie.

Dimineața s-a pus brumă. Gardul viu era pudrat cu alb. Bușteanul era negru.

Ministrantul a dus trandafirii ofiliți de la altare în spatele bisericii. A trecut pe lângă buștean, bușteanul era brațul de lemn al nevastă-sii.

Frunze arse s-au ridicat într-un vârtej. Nu era deloc vânt.

Frunzele nu aveau nici o greutate. Se ridicau la genunchiul lui. Cădeau în fața pașilor lui. Frunzele se sfărâmau. Erau funingine.

Ministrantul a tăiat bușteanul. Toporul nu a făcut nici un zgomot. Ministrantul a turnat o sticlă de gaz lampant peste buștean. I-a dat foc. Bușteanul a ars. Pe pământ a rămas un pumn de cenușă.

Ministrantul a adunat cenușa într-o cutie. A mers la capătul satului. A săpat cu mâinile o gaură în pământ. În fața frunții sale era o creangă încovoiată. Era un braț de lemn. Brațul voia să îl apuce.

Ministrantul a astupat groapa în care pusese cutia. A mers pe câmp pe drumuri prăfuite. Auzea de departe copacii. Porumbul era uscat. Frunzele se sfărâmau pe unde trecea. Simțea singurătatea tuturor anilor. Viața lui era transparentă. Era goală.

Ciorile zburau peste porumb. Se așezau pe lujerii de porumb. Erau ca de cărbune. Erau grele. Lujerii se legănau. Ciorile băteau din aripi.

Când ministrantul s-a întors înapoi în sat, și-a simțit inima dezgolită și atârând împietrită între coaste. Cutia cu cenușă zăcea lângă gardul viu.

Cântecul

Porcii pătați ai vecinului guiță zgomotos. Ei sunt o turmă printre nori. Se scurg peste curte.

Veranda este împletită cu frunze. Fiecare frunză are umbra ei.

Pe strada alăturată cântă o voce de bărbat. Cântecul înoată printre frunze.

„Satul este foarte mare în noapte”, se gândește Windisch, „iar capătul lui este peste tot.”

Windisch cunoaște cântecul „M-am dus odată la Berlin, să văd orașu-acela plin. Și lalala, noaptea trecea”. Când este atât de întuneric, veranda se înalță tot mai mult. Când frunzele au umbre. Ea se înalță împingând în caldarâm. Pe o tulpină. Dacă ea crește prea sus, tulpina se rupe. Veranda cade pe pământ. În același loc. Când e zi, nu se vede că veranda a crescut și a căzut.

Windisch simte apăsarea verandei peste pietre. În fața lui e o masă goală. Pe masă e o spaimă. Spaima este în coastele lui Windisch. Windisch simte spaima atârând ca o piatră în buzunarul hainei.

Cântecul înoată printre crengile mărului: „Să mi-o trimiți pe fiică-ta, ca să i-o pun și eu cândva. Și lalala, noaptea trecea”.

Windisch bagă mâna lui rece în buzunarul hainei. În buzunarul hainei e o piatră. Între degetele lui e cântecul. Windisch fredonează și el șoptit: „Domnul meu, nu se cuvine, fiică-mea nu-i pentru tine.

Și lalala, noaptea trecea".

Pentru că turma de porci din nori este atât de mare, norii se târăsc greu peste sat. Porcii tac.

Cântecul este singur în noapte: „Lasă, mamă, să-mi fac treaba, n-am eu gaură degeaba. Și lalala, noaptea trecea".

Drumul înspre casă e lung. Bărbatul merge prin întuneric. Cântecul nu se termină. „Mamă, dă-mi-o pe a ta, prea micuță e a mea. Și lalala, noaptea trecea." Cântecul e greu. Vocea e groasă. În cântec este o piatră. Peste piatră curge apă rece. „Nu pot să ți-o dau pe-a mea, mâine taică-tu o vrea. Și lalala, noaptea trecea."

Windisch își scoate mâna din buzunarul hainei. Pierde piatra. Pierde cântecul.

„Când pășește", își spune Windisch, „Amalie are vârfurile picioarelor depărtate."

Laptele

Când Amalie avea șapte ani, Rudi a luat-o cu el în porumb. A dus-o până la capătul grădinii.

— Porumbul este pădurea, a spus el.

Rudi a mers cu Amalie în șopron. El a spus:

— Șopronul este castelul.

În șopron era un butoi de vin gol. Rudi și Amalie s-au strecurat în butoi.

— Butoiul e patul tău, a spus Rudi și i-a pus Amaliei scaieți uscați în păr. Ai o cunună de spini, l-a mai spus. Ești blestemată. Te iubesc. Trebuie să suferi.

Rudi avea buzunarele hainei pline cu cioburi de sticlă. A așezat cioburile pe marginea butoiului. Cioburile sclipeau. Amalie s-a așezat pe fundul butoiului. Rudi a îngenuncheat în fața ei. I-a ridicat rochia.

— Beau lapte de la tine, i-a spus Rudi.

El a luat sfârcurile Amaliei în gură, sugându-le. Amalie a închis ochii. Rudi i-a mușcat nodurile mici, maronii.

Sfârcurile Amaliei s-au umflat. Amalie plângea. Rudi a luat-o înspre câmp, trecând prin grădină. Amalie a fugit în casă.

Scaieții se prinseseră de părul ei. Erau încâlciți în păr. Nevasta lui Windisch a tăiat nodurile cu foarfecă. I-a spălat sfârcurile Amaliei cu ceai de mușțel.

— Nu mai ai voie să te joci cu el, i-a spus ea. Băiatul pielarului este nebun. Din cauza atâtor animale împăiate s-a tembelizat.

Windisch a clătinat din cap:

— Amalie o să ne tot facă de rușine, a mai spus el.

Grangurul

Printre stoluri se făceau crăpături gri. Amalie avea febră. Windisch nu avea somn. Se gândea la sfârcurile mușcate.

Nevasta lui Windisch s-a așezat pe marginea patului.

— Am visat că mergeam prin casă, a spus ea. În mână aveam o sită pentru faină. Pe trepte era o pasăre moartă. Un grangur. Am apucat pasărea de picioare. Sub ea era o movilită de muște grase și negre. Muștele au zburat în stol. S-au așezat în sita de faină. Am scuturat sita în aer. Muștele nu au plecat. Atunci am deschis ușa. Am alergat în curte. Am aruncat sita cu muște în zăpadă.

Pendula

Ferestrele pielarului au căzut în noapte. Rudi stă întins peste palton și doarme. Pe un alt palton, doarme pielarul cu nevasta lui.

Windisch vede pata albă a pendulei peste masa goală. În pendulă trăiește un cuc. El simte acele de ceasornic. El țipă. Pielarul i-a făcut cadou pendula milițianului.

Acum două săptămâni, pielarul i-a arătat lui Windisch o scrisoare. Scrisoarea era de la München.

— Acolo trăiește cumnată-miu, i-a spus pielarul.

A pus scrisoarea pe masă. A căutat cu vârful degetelor rândurile pe care voia să le citească cu voce tare.

— Să vă aduceți toată vesela. Ochelarii sunt foarte scumpi aici. Haine de blană nu îți poți permite aici.

Pielarul a luat altă pagină.

Windisch aude cucul țipând. Simte mirosul păsărilor împăiate prin tavanul camerei. Cucul este singura pasăre vie din casă. Cu țipătul lui, el sfâșie timpul. Păsările împăiate miros urât.

Apoi pielarul a râs. A mutat degetul sub o propoziție de la capătul scrisorii.

— Aici femeile nu-s bune la nimic, a citit el. Nu știu să gătească. Nevastă-mea trebuie să taie găinile pentru proprietăreasă. Doamna refuză să mănânce sângele și ficatul. Aruncă stomacul și splina. În afară de asta, mai și fumează toată ziua și le îngăduie tuturor bărbaților să se apropie de ea.

Apoi pielarul a spus:

— Până și cea mai stricată șvăboaică este mai bună decât cea mai bună nemțoaică de acolo.

Mărul-lupului

Cucuveaua nu mai țipă. S-a așezat pe un acoperiș.

„Probabil ca bătrâna Kroner a murit", și-a spus Windisch.

În vara de dinainte, bătrâna Kroner a cules florile de tei din copacul dogarului. Copacul e pe partea stângă a cimitirului. Acolo crește iarbă. În iarbă înfloresc narcise sălbatice. În iarbă e o mlaștină, în jurul mlaștinii sunt mormintele românilor. Ele sunt plate. Apa trage pământul în jos.

Teiul dogarului miroase dulceag. Preotul spune că mormintele românilor nu țin de cimitir. Că mormintele românilor miros altfel decât cele ale nemților.

Dogarul umblase din casă în casă. Avea un sac cu multe ciocănele de diverse mărimi. Bătea doagele pe butoaie. Pentru asta el primea de mâncare. I se dădea voie să doarmă în șoproane.

Toamna trecuse. Printre nori puteai vedea frigul iernii. Într-o dimineață, dogarul nu s-a mai trezit. Nimeni nu știe cine fusese el. De unde venise. „Ăștia-s mereu pe drum", spunea lumea.

Crengile teiului atârnau peste mormânt.

— N-ai nevoie de scară, a spus bătrâna Kroner. Nici nu mai amețești așa.

Stătea în iarbă și culegea florile într-un coș.

O iarnă întreagă, bătrâna Kroner a băut ceai de tei. Își deșerta ceștile în gură. Bătrâna Kroner devenise dependentă de ceai. În cești sălășluia moartea.

Fața bătrânei Kroner lumina. Oamenii ziceau că bătrânei Kroner îi înflorește ceva pe față. Fața ei era tânără. Acea tinerețe era slăbiciunea ei. Fața ei trăda întinerirea de dinaintea morții. Când devii din ce în ce mai tânăr și mai tânăr, până când corpul cedează. Până dincolo de naștere.

Bătrâna Kroner cânta întruna același cântec: „La fântâna de la poartă, e un tei bătrân"². Ea a inventat strofe noi. Cânta strofe din flori de tei.

Când bătrâna Kroner bea ceaiul fără zahăr, strofele deveneau triste, în timp ce cânta se uita în oglindă. Vedea teii în fața ei. Simțea răni pe burtă și pe picioare.

Bătrâna Kroner culegea mărul-lupului de pe câmp. Îl fierbea. Își spăla rănilor cu acel sirop maroniu. Rănilor se făceau din ce în ce mai mari. Miroseau din ce în ce mai dulce.

Bătrâna Kroner a cules toate florile de mărul-lupului de pe câmp. Punea la fiert din ce în ce mai multe flori de mărul-lupului și făcea din ce în ce mai mult ceai.

Butonii de manșetă

² *Am Brunnen vor dem Tore, da steht ein Lindenbaum*, cântec popular german din secolul al XIX-lea, pe versuri de Wilhelm Müller și muzică de Franz Schubert. (N. tr.)

Rudi era singurul neamț din fabrica de sticlă.

— El este singurul neamț din zonă, a spus pielarul. La început, românii s-au mirat că mai există nemți după Hitler. „Încă mai sunt nemți”, se mirase secretara directorului, „...încă mai sunt nemți. Chiar și în România.” Poate fi un avantaj. Rudi câștigă mulți bani la fabrică. E în relații bune cu tipul de la Securitate. Acela este bine făcut și blond. Are ochi albaștri. Arată ca un neamț. Rudi spune că e un tip cultivat. Cunoaște toate tipurile de sticlă. Rudi i-a făcut cadou un ac de cravată și butoni de manșetă din sticlă. A meritat. Omul ne-a ajutat mult cu pașapoartele.

Rudi i-a făcut cadou acelui bărbat toate obiectele de sticlă pe care le avea în locuință.

Vaze de sticlă. Piepteni. Un balansoar de jucărie, făcut din sticlă albastră. Cești și farfurii de sticlă. Tablouri de sticlă. O veioză de sticlă cu abajur roșu.

Urechile, buzele, ochii, degetele de la mâini și degetele de la picioare, toate din sticlă, pe toate le-a adus Rudi într-un geamantan acasă. Le-a așezat pe podea. Le-a așezat în rânduri și în cercuri. Le-a privit.

Vaza

Amalie este educatoare la oraș. Sâmbăta vine acasă. Nevasta lui Windisch o așteaptă la gară. O ajută să care gențile grele. În fiecare sâmbătă. Amalie aduce o geantă cu alimente și una cu sticlă.

— Cristal, spune ea.

Dulapurile sunt pline cu cristaluri. Sticla este ordonată după culoare și mărime. Pahare de vin roșii, pahare de vin albastre, pahare de țuică fără culoare. Pe mese sunt fructiere de sticlă, vaze și coșuri de sticlă pentru flori.

— Cadouri de la copii, spune Amalie, atunci când Windisch o întreabă de unde are toată sticlăraia aceea.

De o lună întregă, Amalie tot vorbește despre o vază mare de cristal. O descrie cu mâna arătând de jos de la podea și până la șoldurile ei.

— Atât de înaltă e, spune Amalie. Are culoarea roșu-închis. Pe ea este pictată o dansatoare cu rochie albă de dantelă.

Când aude de vaza aceea mare, nevasta lui Windisch casca ochii. În fiecare sâmbăta spune:

— Taică-tu nu va înțelege nici odată ce valoare are o asemenea vază.

— Pe vremuri ajungeau vasele simple, de pus pe masă, spune Windisch. Acum lumea are nevoie de din astea mari, cât masa.

Când Amalie este la oraș, nevasta lui Windisch vorbește despre vaza mare. Fața i se luminează. Mâinile i se înmoaie. Ridică degetele în aer, ca și cum ar dori să mângâie cu ele un obraz. Windisch știe ca pentru o vază din aceea și-ar desface picioarele. Și-ar desface picioarele așa cum își înmoaie degetele în aer.

Windisch se înfurie când ea vorbește de acea vază. Se gândește la perioada de după război. „În Rusia și-a desfăcut picioarele pentru un colț de pâine”, spuneau oamenii pe atunci.

Pe atunci Windisch își spunea: „Ea este frumoasă, iar foamea doare rău”.

Printre morminte

După ce a scăpat din prizonierat, Windisch s-a întors în sat. De atâția morți și dispăruți, satul se făcuse o rană.

Barbara murise în Rusia.

Katharina se întorsese din Rusia. Voise să se mărite cu Josef. Josef murise în război. Katharina era palidă la față. Ochii i se adânciseră.

La fel ca Windisch, Katharina văzuse moartea cu ochii. La fel ca Windisch, Katharina își adusese cu sine viața înapoi. Windisch și-a agățat repede viața lui de a ei.

În prima sâmbătă din acel sat rănit, Windisch a sărutat-o. A sprijinit-o cu spatele de tulpina unui copac. I-a simțit abdomenul tânăr și sânii rotunzi. Windisch s-a plimbat cu ea de-a lungul grădinilor.

Pietrele de mormânt erau înșirate în rânduri albe. Poarta de fier a scârțâit. Katharina și-a făcut cruce. A plâns. Windisch știa că ea îl plânge pe Josef. Windisch a închis poarta. A plâns. Katharina știa că el o plânge pe Barbara.

Katharina s-a așezat pe iarbă în spatele capelei. Windisch s-a aplecat către ea. Ea și-a petrecut mâna prin părul lui. Apoi a zâmbit. El i-a ridicat fusta. El și-a desfăcut prohabul. S-a lungit peste ea. Ea a înfipt degetele în iarbă. A gemut. Windisch s-a uitat peste părul ei. Pietrele de mormânt străluceau. Ea tremura.

Katharina s-a ridicat în capul oaselor. Și-a îndreptat rochia peste genunchi. Windisch s-a ridicat în picioare în fața ei și și-a închis prohabul. Cimitirul era mare. Windisch simțea că încă e viu. Că era acasă. Că acei pantaloni îl așteptaseră în dulap chiar aici în sat. Că în război și în prizonierat nu a știut unde era satul și câtă vreme va mai exista el pe lume.

Katharina a luat un pai în gură. Windisch a tras-o de mână:

— Hai să plecăm de aici, i-a spus el.

Cocoșii

Clopotele orologiului de la biserică bat de cinci ori. Windisch simte noduri reci în picioare.

Se duce în curte. Peste gard trece pălăria paznicului de noapte.

Windisch se duce la poartă. Paznicul de noapte se ține de stâlpul de telegraf. Vorbește singur:

— Unde-i ea oare, pe unde-o fi rămas, cea mai frumoasă floare.

Câinele stă pe caldarâm. Mănâncă un vierme.

— Konrad, îl striga Windisch, iar paznicul se întoarce înspre el. Cucuveaua e dincolo de căpiță, pe câmp. Bătrâna Kroner a murit.

Paznicul de noapte cască. Răsuflarea lui miroase a țuică.

În sat cântă cocoșii. Vocile lor sunt aspre. Ei au noaptea în cioc.

Paznicul de noapte se ține de gard. Mâinile îi sunt murdare. Degetele strâmbe.

Pata de bătrânețe

Nevasta lui Windisch sta desculța pe pietrele de pe caldarâm. Părul îi este ciufulit, de parcă în casă ar fi bățut vântul. Windisch vede cum pe coapse i s-a făcut pielea de găină. Vede pielea aspră de pe glezne.

Windisch îi miroase cămașa de noapte. Este caldă. Pomeții ei sunt tari. Tresar. Gura i se deschide:

— La ora asta se vine? țipă ea. La trei m-am uitat la ceas. Acum a bățut ora cinci.

Dă cu mâinile prin aer. Windisch se uită la degetul ei. Nu e umed.

Windisch fărâmițează în mână o frunză uscată de măr. O aude pe nevastă țipând în hol.

Trânțește ușile după ea. Intră țipând în bucătărie. Lingura clincăne pe cuptor.

Windisch stă în ușa bucătăriei. Nevasta lui ia lingura în mână.

— Curvarule, țipă ea. O să-i spun eu lu fiică-ta ce-mi faci tu.

Deasupra ceainicului este un abur verzui. Deasupra aburului este fața ei. Windisch se îndreaptă înspre ea. Windisch îi dă una peste față. Ea tace. Își pleacă privirea. Plângând, pune ceainicul pe masă.

Windisch stă pe scaun în fața ceainicului. Aburul îi înghite chipul. Aburul de mentă se răspândește prin bucătărie. Windisch își vede ochiul în cana cu ceai. Din lingură, zahărul i se presare peste ochi. Lingura e în ceai.

Windisch ia o înghițitură de ceai.

— Bătrâna Kroner a murit, spune el.

Nevasta lui suflă în cană. Are ochii roșii.

— Se trag clopotele, răspunde ea.

Pe obrazul ei e o pată roșie. Este pata de la palma lui Windisch. Este pata de la aburul ceaiului. Este pata de bătrânețe a babei Kroner.

Bătaia clopotului se aude prin pereți. Și lampa bate. Și tavanul bate.

Windisch respiră adânc. Își găsește suflul pe fundul cunii.

— Cine știe când și cum murim și noi, spune nevasta. Își duce mâna prin păr. Își mai ridică o șuviță. O picătură de ceai i se prelinge pe bărbie.

Strada se luminează gri. Ferestrele pielarului strălucesc luminate.

— Azi, după-amiază, este înmormântarea, spune Windisch.

Scrisorile băute

Windisch merge pe bicicletă înspre moară. Roțile scârțâie în iarba udă. Windisch privește cum, printre genunchii lui, roata din față se învârte. Gardurile trec prin ploaie. Grădinile foșnesc. Copacii picură.

Monumentul eroilor este învăluit în gri. Micii trandafiri au margini maronii.

Hârtoapa este plină cu apă. Roata de la bicicletă intră în ea. Apa stropește pantalonii lui Windisch. Pe pietrele de pe caldarâm se încârligă râme.

Fereastra tâmplarului e deschisă. Patul este strâns. Este acoperit cu o pătură roșie de pluș. Nevasta tâmplarului stă singură la masă. Pe masă e o moviliță de fasole păstăi.

Capacul sicriului bătrânei Kroner nu se mai sprijină de perete. Din tablou, mama tâmplarului zâmbește peste pat. Zâmbește din moartea daliei albe în moartea bătrânei Kroner.

Podeaua e goală. Tâmplarul a vândut covoarele roșii. Are până și formularele acelea mari.

Așteaptă pașaportul.

Ploaia i se scurge lui Windisch pe ceafa în jos. Umerii îi sunt uzi.

Nevasta tâmplarului e chemată ba la preot pentru certificatul de botez, ba la milițian pentru pașaport.

Odată, paznicul de noapte i-a povestit lui Windisch că preotul și-a pus un pat de fier în sacristie. În patul ăsta caută el împreună cu femeile certificatele lor de botez.

— Dacă merge bine, a spus paznicul de noapte, caută de cinci ori certificatele de botez. Dacă are de făcut treabă serioasă, le caută de zece ori. În cazul unor familii, milițianul pierde cererile și

timbrele judiciare chiar și de șapte ori. Le caută în depozitul poștei, pe o saltea, împreună cu femeile care vor să emigreze.

Paznicul de noapte a râs.

— Soția ta, i-a mai spus el lui Windisch, e prea bătrână pentru el. Pe Kathi a ta o lasă în pace.

Dar vine fiica-ta la rând. Preotul o face catolică, iar milițianul apatridă. Poștărița îi dă milițianului cheia atunci când el are treabă în depozit.

Windisch a lovit cu piciorul în ușa morii.

— N-are decât, a spus Windisch. Făină primește, dar pe fiicămea, nu.

— De aia nu ajung scrisorile noastre la destinație, a spus paznicul. Poștărița ne ia plicurile și banii pentru timbre. Din banii de timbre își cumpără țuică. Citește scrisorile și le aruncă la gunoi. Iar când milițianul nu are treabă în depozit, stă lângă poștărița în spatele pupitrului și trage și el la măsea. Că poștărița-i prea bătrână pentru saltea.

Paznicul și-a mângâiat câinele.

— Sute de scrisori a băut deja poștărița, a continuat el. Iar pe alte sute le-a povestit milițianului.

Windisch încuie ușa morii cu cheia mare. Numără doi ani. Întoarce cheia mică în broască.

Windisch numără zilele. Windisch se îndreaptă către iazul morii.

Este involburat Face valuri. Câmpiile sunt înfășurate în frunze și vânt. Căpița își aruncă imaginea ei oglindită, mișcătoare, dar statornică, în apă. În jurul căpiței colcăie broaște. Își târăsc burțile lor albe prin iarbă.

Paznicul stă lângă iaz și sughiță. Beregata îi saltă dindărătul gulerului.

— E de la ceapa roșie, spune el. Rușii taie cepele de sus în jos, în felii subțiri. Presară sare pe ele. De la sare, cepele se deschid ca trandafirii. Lasă apa. Apă clară, curată. Arată ca nuferii. Rușii le sfărâmă cu pumnul. Am văzut ruși care le-au sfărâmat cu călcâiele. Și-au răsucit călcâiele peste ele. Rusoaicele și-au ridicat fustele și s-au pus cu genunchii pe ele. Și-au răsucit apoi genunchii. Noi, soldații, am apucat rusoaicele de șolduri și ne-am răsucit și noi cu ele.

Paznicul are ochii umezi.

— Am mâncat cepe care putreziseră deja sub genunchii rusoaicelor și erau dulci ca untul, continuă el.

Obrajii îi sunt veștejiți. Ochii îi întineresc și lucesc ca cepele.

Windisch cară doi saci la mal. Îi acoperă cu o folie de plastic. La noapte, paznicul îi va duce milițianului.

Stuful se leagănă. De tulpinile sale atârnă o spumă albă.

„Așa trebuie să fie rochia de dantelă a dansatoarei", își spune Windisch. „O vază din aia mare n-are ce căuta în casa mea."

— Peste tot sunt muieri. Până și aici în iaz sunt muieri, spune paznicul de noapte.

În stufăriș, Windisch le vede desuurile. Apoi intră în moară.

Musca

Bătrâna Kroner e lungită în sicriu, în haine negre. Mâinile îi sunt legate cu fașă albă, ca să nu-i alunece de pe burtă. Ca să fie împreunate a rugăciune, atunci când va ajunge acolo sus, la poarta raiului.

— E atât de frumoasă, parcă doarme, spune vecina Wilma cea uscățivă și o muscă i se pune pe mână.

Wilma cea uscățivă își mișcă degetele. Musca se așază pe o mână mică, de lângă ea.

Nevasta lui Windisch își scutură picăturile de ploaie de pe batic. Șuvițe transparente îi cad pe pantofi. Lângă femeile care se roagă stau proptite niște umbrele. Pe sub scaune hoinăresc șiroaie mici de apă. Șerpuiesc. Sclipesc printre pantofi.

Nevasta lui Windisch se așază pe scaunul liber de lângă ușă. Din fiecare ochi i se prelinge câte o lacrimă mare. Musca i se așază pe obraz. Lacrima alunecă în jos, înspre muscă. Musca zboară în cameră cu o aripă udă. Se întoarce și se așază pe nevasta lui Windisch. Pe arătătorul ei veștejit.

Nevasta lui Windisch se roagă și se uită la muscă. Musca o gădilă, mișcându-se pe falange până la baza unghiei.

— Este musca aia care a stat sub graur, își spune nevasta lui Windisch. Este aia care s-a așezat în sita de faină.

Nevasta lui Windisch dă peste un pasaj din rugăciune care i se pare profund. Oftează în acel loc. Oftează atât de puternic, încât i se mișcă mâinile, încât musca de pe unghia ei simte oftatul, încât musca zboară peste obrazul ei, în cameră.

Într-un murmur încet de buze, nevasta lui Windsch spune o litanie.

Musca zboară pe sub tavan. Bâzâie un cântec lung pentru priveghi. Un cântec despre apa de ploaie. Despre pământul ca un mormânt.

Murmurând, nevasta lui Windisch mai stoarce câteva lacrimi mici și chinuite. Le lasă să-l curgă pe obraji. Le lasă să devină sărate în jurul gurii.

Wilma cea uscățivă își caută batista pe sub scaune. Caută printre pantofi. Printre șuvițele de apă care se scurg de sub umbrele.

Wilma cea uscățivă găsește printre scaune un rozariu. Fața ei este ascuțită și mică.

— Al cui e rozariul ăsta? Întreabă ea, dar nimeni nu se uită la ea, toți tac. Cine știe, oftează ea, la câți au tot trecut pe-aici...

Își bagă rozariul în buzunarul rochiei lungi și negre.

Musca se așază pe obrazul bătrânei Kroner. Ea este ceva viu pe acea piele moartă. Musca bâzâie în colțul gurii împietrite. Musca dansează pe bărbia ei aspră.

În spatele ferestrelor vâjâie ploaia. Femeia care recită rugăciunea bate scurt din gene, de parcă ploaia ar fi lovit-o în față. De parcă ploaia i-ar șterge ochii cu totul. Genele frânte de rugăciune.

— E rupere de nori în toată țara, spune ea, iar când vorbește închide deja gura, de parcă ploaia i-ar intra pe gât.

Wilma cea uscățivă o privește pe moartă.

— Nu, doar în Banat, spune ea. Vremea noastră vine din Austria, nu de la București.

Apa își spune litania pe străzi. Nevasta lui Windisch își trage nasul, vărsând o ultimă lacrimă chinuită.

— Bătrânii zic că, atunci când plouă în sicriu, mortul a fost un om bun, spune ea cu voce tare.

Pe sicriul bătrânei Kroner sunt buchete de hortensii. Atârnă ofilite, grele și violet. Moartea din piele și oase care zace acolo în sicriu le va lua cu ele. Și litania ploii le va duce cu ea.

Musca se strecoară printre hortensiile fără miros.

Preotul intră pe ușă. Pasul îi este greu, de parcă tot corpul i-ar fi plin cu apă. Preotul îi dă ministrantului umbrela neagră și spune:

— Lăudat fie Isus Christos.

Femeile bâzâie, musca bâzâie.

Tâmplarul aduce în cameră capacul sicriului.

O petală de hortensie tresare. Pe jumătate violet, pe jumătate moartă, cade peste mâinile legate cu fașă albă. Tâmplarul așază capacul peste sicriu. Bate cuie negre în sicriu, cu lovituri scurte de ciocan.

Dricul strălucește. Calul se uită la copaci. Birjarul acoperă cu o pătură gri spatele calului.

— Să nu răcească, îi spune el tâmplarului.

Ministrantul îi ține preotului umbrela cea mare și neagră deasupra capului. Preotul nu are picioare. Sutana neagră pășește peste propria margine în noroi.

Windisch simte apa din pantofi chicotind. El cunoaște cuiul din sacristie. Cunoaște cuiul lung în care atârnă sutana. Tâmplarul calcă într-o baltă. Windisch vede cum șireturile i se îneacă în apă.

„Sutana neagră a văzut ea multe”, își spune Windisch. „A văzut

cum preotul, împreună cu femeile, caută certificatele de botez pe patul de fier."

Tâmplarul întreabă ceva. Windisch îi aude vocea. Windisch nu înțelege ce spune tâmplarul, în urma lui, Windisch aude clarinetul și toba mare.

Pe marginile pălăriei, paznicul de noapte poartă o coroana cu franjuri de ploaie. Peste dric flutură giulgiul. Peste gropile din stradă, buchetele tresaltă. Aruncă petale în noroi. Noroiul strălucește sub roți. În oglinda băltoacei, dricul se reflectă invers.

Muzica de fanfară e rece. Toba mare sună înfundat și umed. Peste sat, acoperișurile iau forma ploii.

În cimitir, crucile albe de marmură strălucesc. Deasupra satului se aude zgomotul tânguitor al clopotului. Windisch își vede pălăria trecând prin baltă.

„Se va umfla iazul", își spune el. „Ploaia va face sacii puși deoparte pentru milițian una cu apa."

Mormântul e plin cu apă. Apa e galbenă ca ceaiul.

— Acum poate și bătrâna Kroner să bea, șoptește Wilma cea uscățivă.

Femeia care spune rugăciunea calcă peste o margaretă care stă în drumul dintre morminte.

Ministrantul ține strâmb umbrela. Fumul de tămâie intră în pământ.

Din pumnul preotului se scurg picuri de noroi peste sicriu.

— Ia pământule ce-i al tău. Dumnezeu ia ce-i ai lui.

La care ministrantul adaugă un „amin" lung și umed. Windisch îi vede măselele din gură.

Apa din mormânt mușcă din giulgiu. Paznicul de noapte își ține pălăria pe piept. Frământă în mână borurile ei. Pălăria este strâns răsucită. Ca un trandafir negru.

Preotul închide cartea de rugăciuni.

— Vom fi cu toții împreună întru Christos, spune el.

Groparul este român. Își sprijină coada lopeții de burtă. Își face crucea ducându-și mâinile larg la umeri. Își scuipă în palme. Sapă.

Fanfara cântă un cântec rece de despărțire. Cântecele n-are nici cap, nici coadă. Ucenicul de croitor suflă în cornul vânătoresc. Are pete albe pe degetele vineții. Mănâncă din note. Pâlnia mare și galbenă îi stă aproape de ureche. Strălucește ca o pâlnie de gramofon. Când cade din pâlnie, cântecele se sparge.

Toba mare bubuie. Beregata femeii care recită rugăciunile atârnă între vârfurile baticului. Mormântul se umple cu pământ.

Windisch închide ochii. Îl dor de la crucile de marmură ude și albe. Îl dor de la ploaie.

Wilma cea uscățivă iese pe poarta cimitirului. Pe mormântul

bătrânei Kroner zac bucăți din hortensiile rupte. Tâmplarul stă în picioare la mormântul mamei sale și plânge.

Nevasta lui Windisch are sub picior aceeași margaretă.

— Hai să mergem de aici, spune ea.

Windisch merge lângă ea sub umbrela ei neagră. Umbrela este o pălărie mare și neagră. Nevasta lui Windisch poartă o pălărie cu tijă.

Groparul stă desculț și singur în cimitir. Își curăță cizmele de cauciuc cu lopata.

Regele doarme

Odată, înainte de război, fanfara satului se adunase în gară, purtând uniforme vișinii. Sub arcadele gării atârnavă ghirlande din flori de crin, ochiul-boului și frunze de salcâm. Lumea venise îmbrăcată în haine de sărbătoare. Copiii purtau ciorapi albi. Țineau în fața lor buchete grele de flori.

Când trenul a intrat în gară, fanfara a interpretat un marș. Oamenii au aplaudat. Copiii au slobozit florile în aer.

Trenul abia înainta în gară. Un bărbat tânăr și-a scos brațul pe fereastră. Și-a desfăcut degetele și a strigat:

— Liniște! Maiestatea Sa, Regele, doarme.

Când trenul a ieșit din gară, dinspre câmp a venit o turmă de capre albe. Caprele au înaintat de-a lungul șinelor și au mâncat buchetele de flori.

Muzicanții au plecat acasă, fără să mai apuce să termine marșul. Bărbații și femeile au plecat acasă, fără să mai apuce să salute și să ovaționeze. Copiii au plecat și ei acasă, cu mâinile goale.

După ce marșul ar fi luat sfârșit și după ce aplauzele ar fi fost încheiate, o fetiță ar fi trebuit să-l recite regelui o poezie. Acum, caprele încă nu terminaseră de mâncat ultimul buchet de flori dintre șine, iar fetița stătea deja singură în sala de așteptare din gară și plângea.

O casă mare

Femeia de serviciu șterge praful de pe balustrada din casa scărilor. Are o pată neagră pe obraz și o pleoapă învinețită. Plânge.

— Iar m-a bătut, spune ea.

Cuiele de la cuierul de pe pereți strălucesc goale în hol. Sunt ca o coroană de spini. Papuci mici și scâlțiați stau înșirați sub cuier.

Fiecare copil a adus de-acasă un abțibild la grădiniță. Sub

fiecare cui de la cuier Amalie a lipit câte un abțibild. În fiecare dimineață, fiecare copil își caută mașinuța lui, cățelușul lui, păpușa, floarea sau mingea lui.

Udo intră pe ușă. El își caută steagul. Are culorile negru, roșu și galben. Peste steagul lui, Udo își atârnă paltonul. Își scoate pantofii și își pune papucii roșii. Își așază pantofii sub palton.

Mama lui Udo lucrează la fabrica de ciocolată, în fiecare marți, ea îi aduce Amaliei zahăr, unt, cacao și ciocolată.

— Udo mai vine doar trei săptămâni la grădiniță, i-a spus ieri Amaliei. Am primit acceptul pentru pașaport.

Dentista își împinge fiica prin ușa pe jumătate deschisă. Pe părul fetei, basca albă îi atârnă ca o pată de zăpadă. Sub cuier, fetița își caută cățelușul. Dentista îi dă Amaliei un buchet de lalele și o cutiuță.

— Anca e răcită, spune ea. Vă rog să îi dați la ora zece pastilele.

Femeia de serviciu scutură pe fereastră cârpa de praf. Salcâmul e galben. Ca de fiecare dată dimineața, bătrânul mătură trotuarul din fața casei lui. Salcâmul își suflă frunzele în vânt.

Copiii sunt îmbrăcați în uniforme de șoim. Bluze galbene și pantaloni și fuste plisate albastru-închis.

„Astăzi e miercuri”, își spune Amalie. „Astăzi e ziua șoimilor patriei.”

Cuburile se ciocnesc unele de altele. Macaralele huruie. În fața mâinilor micuțe merg în marș coloane de indieni. Udo construiește o fabrică. Păpușile beau lapte din mâinile fetițelor.

Anca are fruntea fierbinte.

Prin tavanul clasei se aude imnul. La etajul de deasupra cântă grupa mare.

Cuburile stau unul peste altul. Macaralele tac. Coloana de indieni stă la marginea mesei. Fabrica nu are acoperiș. Păpușa cu rochie lungă de mătase stă pe scaun. Doarme. Are fața îmbujorată.

Copiii stau înșirați după înălțime în semicerc în jurul catedrei. Țin mâinile strâns pe lângă corp.

Ridică bărbiile. Ochii lor devin mari și umezi. Cântă tare.

Băieții și fetele sunt mici soldați. Imnul are șapte strofe.

Amalie atârnă pe perete harta României.

— Toți copiii locuiesc în blocuri sau în case, spune Amalie. Fiecare casă are camere. Împreună adunate, toate casele sunt o casă mare. Această casă mare este țara noastră. Patria noastră.

Amalie arată înspre hartă:

— Aceasta este patria noastră, continuă ea, căutând cu vârful degetului punctele negre de pe hartă. Acestea sunt orașele patriei noastre. Orașele sunt camerele casei acesteia mari, ale țării noastre. În casele noastre locuiesc tații și mamele noastre. Ei sunt

părinții noștri. Fiecare copil are părinții lui. La fel ca tatăl nostru din casa în care locuim, tovarășul Nicolae Ceaușescu este tatăl țării noastre. Și la fel ca mama noastră din casa în care locuim, tovarășa Elena Ceaușescu este mama țării noastre. Tovarășul Nicolae Ceaușescu este tatăl tuturor copiilor. Iar tovarășa Elena Ceaușescu este mama tuturor copiilor. Toți copiii îi iubesc pe tovarășul și pe tovarășa pentru că ei sunt părinții lor.

Femeia de serviciu așază lângă ușa un coș gol de gunoi.

— Patria noastră se numește Republica Socialistă România, continuă Amalie. Tovarășul Nicolae Ceaușescu este secretarul general al țării noastre, al Republicii Socialiste România.

Un băiat se ridică în picioare:

— Tata are acasă un glob pământesc, spune el și desenează cu mâinile globul. Lovește o vază cu flori. Lalelele zac acum într-o baltă de apă. Bluza lui de șoim e udă.

Măsuța din fața lui e plină de cioburi. Băiatul plânge. Amalie împinge departe de el masa cu cioburi. Nu are voie să țipe la el. Tatăl lui Claudiu este gestionarul magazinului de carne de la colț.

Anca își pune capul pe masă:

— Când plecăm acasă? întrebă ea pe românește.

O supără toate cuvintele germane care plutesc în aerul din jurul ei. Udo construiește un acoperiș.

— Tatăl meu este secretarul general al casei noastre, spune el.

Amalie se uită la frunzele galbene ale salcâmului. Ca în fiecare zi, bătrânul stă la fereastra deschisă.

— Dietmar își cumpără bilete la film, își spune Amalie.

Indienii merg în marș pe podea. Anca înghite pastilele.

Amalie se sprijină de marginea ferestrei.

— Cine spune o poezie? întrebă ea.

„Cunosc o țară în jurul unul arc carpatic, / În care dimineața proaspăt strălucește, / Iar din păduri adie un vânt primăvărat, / Ce toate florile la viață le trezește.”

Claudiu vorbește bine germana. Claudiu își ridică bărbia. Claudiu vorbește germana cu vocea unui bărbat intrat la apă.

Zece lei

Țigăncușa din satul vecin își scoate șorțul ei de un verde țipător. Din mână îi picură apă. Din creștetul capului coada împletită. Îi atârnă pe umăr. În coadă este prinsă o bentiță roșie. Ea atârnă din capătul cozii ca o limbă. Țigăncușa stă desculță, cu degetele pline de noroi, în fața tractoriștilor.

Tractoriștii au pe cap băști mici și ude. Mâinile lor negre odihnesc pe masă.

— Arată-mi-o, spune unul. Îți dau zece lei.

El pune zece lei pe masă. Tractoriștii râd. Ochii le strălucesc. Fețele le sunt roșii. Privirile lor pipăie fusta ei lungă și înflorată. Țigăncușa își ridică fusta. Tractoristul dă paharul pe gât. Țigăncușa ia bancnota de pe masă. Își învârte coada pe după deget și râde.

Windisch simte mirosul de țuică și de transpirație de la masa de alături.

— Toată vara stau cu laibărul pe ei, spune tâmplarul.

De degetul mare îi atârnă spumă de bere. Își bagă degetul în pahar.

— Porcul ăla împuțit îmi suflă scrum în bere, continuă el și se uita la românul din spatele lui.

Românul își ține țigara în colțul gurii. De la scuipat, filtrul e ud. El râde:

— *Nix mehr deutsch*³, spune el. Aici e România.

Tâmplarul are o privire pofticioasă. Ridică în sus paharul și îl dă tot pe gât:

— Las' că scăpați acuș' de noi, țipă el și îi face semn crâșmarului de la masa tractoriștilor. Încă o bere!

Tâmplarul își șterge gura cu dosul palmei.

— Ai fost la grădinar?, întrebă el.

— Nu, răspunde Windisch.

— Știi unde este?

Windisch dă din cap:

— La periferie.

— În Fratelia, pe strada Enescu, spune tâmplarul.

Țigăncușa trage de limba roșie prinsă în coada ei. Râde și se întoarce. Windisch se uită la pulpele ei.

— Cât?

— Cincisprezece mii de persoană, îi răspunde tâmplarul și ia din mâna crâșmarului paharul cu bere. E o casă cu un singur etaj. În stânga sunt serele. Când în curte este mașina roșie, înseamnă că e deschis. În curte e unul care taie lemne. El te conduce în casă. Să nu suni la poartă. Dacă suni, dispare cel care taie lemne. Și nu mai deschide.

Bărbații și femeile care stau într-un colț al crâșmei beau dintr-o singură sticlă. Un bărbat cu o pălărie de mătase mototolită și neagră ține în brațe un copil. Windisch vede tălpile goale și mici ale copilului. Copilul se întinde după sticlă. Deschide gura. Bărbatul îi duce gâtul sticlei la gură. Copilul închide ochii și bea.

— Sugativă mică ce ești, îi spune bărbatul, îi ia apoi sticla de la gură și râde. Femeia de lângă el mănâncă o coajă de pâine. Mestecă și bea. În sticlă plutesc fulgi albi de pâine.

³ Pronunție colocvială pentru „*Nichts mehr deutsch*” („Gata cu germana”). (N. tr.)

— Miroso a grajd, spune tâmplarul. De degetul lui atârână un fir de păr lung și negru.

— Sunt zărari, spune Windisch.

Femeile cântă. Copilul merge în patru labe prin fața lor și le trage de fuste.

— Azi e ziua de salariu, spune Windisch. Ȑștia beau trei zile de-acuma înainte. Apoi rămân iarăși fără nimic. Zărăreasa cu batic albastru locuiește în spatele morii.

Ȑigăncușa își ridică fusta. Groparul stă lângă lopata lui. Bagă mâna în buzunar. Îi dă zece lei. Zărăreasa cu batic albastru cântă. Apoi vomită pe perete.

Împușcătura

Mânele controloarei sunt suflecate. Ea mănâncă un măr. Sub cadranul ceasului ei zburdă secundarul. Este trecut de cinci. Tramvaiul scârțâie.

Un copil o împinge pe Amalie peste geamantanul unei bătrâne. Amalie fuge.

Dietmar stă la intrarea în parc. Gura lui se simte fierbinte pe obrazul Amaliei.

— Avem timp, spune el. Biletele sunt pentru ora șapte. N-am mai găsit de ora cinci.

Banca e rece. Prin iarbă, bărbați mici de statură cară coșuri de paie pline cu frunze uscate.

Dietmar are limba fierbinte. Ea arde în urechea Amaliei. Amalie închide ochii. În capul ei, respirația lui Dietmar este mai mare decât copacii. Mâna lui este rece sub bluza ei.

Dietmar închide gura.

— Am primit ordinul de încorporare, spune el. Tata mi-a adus valiza.

Amalie îi împinge gura departe de urechea ei. Îi pune mâna pe gură.

— Hai în oraș, spune ea. Îngheț aici.

Amalie se sprijină de Dietmar. Simte pașii lui. Merge cuibărită sub haina lui ca un umerăș.

În vitrina stă lungită o pisică. Doarme. Dietmar bate în geam.

— Trebuie să-mi mai cumpăr șosete de lână, spune el.

Amalie mănâncă un corn. Dietmar suflă un norișor de fum peste fața Amaliei.

— Vino, spune Amalie, îți arăt vaza mea mare.

Dansatoarea își ridică mâna deasupra capului. Rochia albă de dantelă e încremenită în spatele vitrinei.

Dietmar deschide o ușă de lemn de lângă vitrină. În spatele ei

este un coridor întunecat.

Întinericul miroase a ceapă stricată. De-a lungul peretelui sunt înșirate trei tomberoane de gunoi unul lângă altul, ca niște conserve.

Dietmar o ridică pe Amalie pe un tomberon. Capacul scoate un pocnet. Amalie simte mădularul lui Dietmar în pântec. Se ține strâns de umerii lui. În curtea interioară vorbește un copil.

Dietmar se încheie la prohab. Dinspre ferestruica din spatele curții se aude muzică.

Amalie vede pantofii lui Dietmar cum înaintează în coada de la cinematograf. O mână rupe biletele. Plasatoarea poartă un batic negru și o rochie neagră. Stinge lanterna. Știuleții de porumb tâșnesc din gâtul lung al treierătoarei în remorca tractorului. Reclama a luat sfârșit.

Capul lui Dietmar e pe umărul Amaliei. Pe ecran cresc litere roșii: *Pirații secolului XX*. Amalie își așază mâna pe genunchiul lui Dietmar.

— Iarăși un film rusesc, șoptește ea.

Dietmar înalță capul.

— Dar măcar e color, îi șoptește el în ureche.

O apă verde tremură. Păduri verzi își reflectă imaginea peste mal. Puntea vasului este largă.

O femeie frumoasă își sprijină mâinile pe balustrada vasului. Părul ei flutură ca frunzele.

Dietmar strânge degetul Amaliei în mână. Se uita pe ecran. Femeia frumoasă vorbește.

— N-o să ne mai vedem, spune el. Eu mă duc în armată, iar tu emigrezi.

Amalie vede obrazul lui Dietmar. Obrazul se mișcă. Vorbește.

— Am auzit că te așteaptă Rudi, spune el.

Pe ecran se desface o mână. Mâna intră în buzunarul hainei. Pe ecran e un deget mare și un arătător. Între ele un revolver.

Dietmar vorbește. Pe fundalul vocii lui, Amalie aude împușcătura.

Apa nu are liniște

— Cucuveaua e beteagă, spune paznicul de noapte. O zi cu un mort și cu o rupere de nori este prea mult chiar și pentru ea. Dacă astăzi nu se uită după lună, atunci n-o să mai zboare. Dacă va crăpa, atunci va împuși apa.

— Cucuvelele nu au liniște și nici apa n-are liniște, spune Windisch. Dacă ea va crăpa, atunci va veni o alta cucuvea în sat. Una tânără și proastă care nu se pricepe. Care se va așeza pe toate

acoperișurile.

Paznicul se uită la lună.

— Atunci o să moară mulți oameni tineri, spune el.

Windisch își dă seama că paznicul a pus stăpânire pe aerul dintre ei. Vocea abia îi mai ajunge pentru o propoziție obosită:

— Atunci va fi iar ca în război, spune Windisch.

— Broaștele orăcăie în moară, spune paznicul, îl scot din minți pe câine.

Cocoșul orb

Nevasta lui Windisch stă pe marginea patului.

— Astăzi au fost doi bărbați aici, spune ea. Au numărat găinile și le-au trecut pe o listă. Opt găini au prins și le-au luat cu ei. Le-au pus în cuști de fier. Remorca tractorului era plină cu găini, oftează nevasta lui Windisch. Am semnat. Și pentru patru sute de kile de porumb și o sută de kile de cartofi. Le iau ei mai târziu, așa au spus. Le-am dat pe loc și cele cincizeci de ouă. Purtau cizme de cauciuc. Au mers în grădină. În fața șopronului au văzut trifoi. Au spus că la anul trebuie să plantăm acolo sfeclă de zahăr.

Windisch ia capacul de pe oală.

— Și vecinii? întrebă el.

— La ei nu au fost, răspunde nevasta, întinzându-se în pat și învelindu-se. Au spus că vecinii au opt copii mici, iar noi doar unul care și câștigă bani.

În oală este sânge și ficat.

— A trebuit să tai cocoșul mare și alb, spune nevasta lui Windisch. Cei doi bărbați s-au tot plimbat prin curte. Cocoșul s-a speriat. A zburătăcit în gard și s-a lovit la cap. Când ei plecaseră, el orbise deja.

Peste doi ochi plini de grăsime, în oală plutesc inele de ceapă.

— Iar tu ai spus că pe cocoșul mare și alb îl păstrăm, ca să avem la anul găini mari și albe, spune Windisch.

— Iar tu ai spus că ce e alb e mai sensibil. Și ai avut dreptate, răspunde nevasta lui Windisch.

Dulapul scârțâie.

— Când am mers la moară, m-am oprit la crucea eroilor, spune Windisch pe întuneric. Voiam să intru în biserică și să mă rog. Biserica era închisă. M-am gândit că trebuie să fie semn rău.

Sfântul Anton e chiar în spatele ușii. Cartea lui mare e maronie. Ca un pașaport.

În aerul cald și întunecat al camerei, Windisch visează că cerul se cascadează. Norii zboară afară din sat. Pe cerul gol zboară un cocoș alb. Își lovește capul de un plop uscat de pe câmpie. Nu vede nimic.

E orb. Windisch stă la marginea câmpului de floarea-soarelui. El strigă: „Pasărea e oarbă”. Ecoul vocii lui se întoarce înapoi cu vocea nevesti-sii. Windisch intră în câmpul de floarea-soarelui și țipă: „Nu te caut pentru că știi că nu ești aici”.

Mașina roșie

Baraca de lemn e un pătrat negru. Din țeava de tinichea iese fum. El se târăște în pământul umed. Ușa de la baracă este deschisă. În baracă stă pe o bancă de lemn un bărbat îmbrăcat într-o salopetă albastră. Pe masă e un castron de tinichea. Din castron ies aburi. Bărbatul se uită în urma lui Windisch.

Gura de canal este dată la o parte. În canal e un bărbat. Windisch îi vede capul cu cască galbenă cum se ițește deasupra pământului. Windisch trece pe lângă bărbia bărbatului. Bărbatul se uită în urma lui Windisch.

Windisch își bagă mâinile în buzunarele paltonului. Simte fișicul de bani din buzunarul interior al hainei.

Serele sunt pe partea stângă a curții. Ferestrele lor sunt aburite. Aburii înghit crengile. Mașina roșie stă în mijlocul curții. Lângă mașină sunt butuci de lemn. La peretele casei este stivuit lemnul tăiat. Toporul e lângă mașină.

Windisch merge încet. În buzunarul paltonului, el rupe în bucăți mici biletul de tramvai.

Prin pantofi simte asfaltul umed.

Windisch se uita în jur. Tăietorul de lemne nu este în curte. Capul cu cască galbenă se uită după Windisch.

Capăt de gard. Windisch aude voci în casa vecină. Un pitic de grădină ține un buchet de hortensii. Are pe cap un fes roșu. Un câine alb ca zăpada aleargă în cerc și latră. Șinele de tramvai duc în gol. Printre șine crește iarbă. Firele de iarbă sunt negre de la uleiul de motor, mici și rupte de la scârțâielile tramvaiului și de la țipătul șinelor.

Windisch se întoarce. Capul cu cască galbenă se scufundă în canal. Bărbatul în salopetă albastră sprijină o mătură de peretele barăcii. Piticul de grădină are un șorț roșu. Buchetul de hortensii tresare. Câinele alb ca zăpada stă la gard și tace. Câinele alb ca zăpada se uită în urma lui Windisch.

Din țeava de tinichea a barăcii se scurge fum. Bărbatul în salopetă albastră mătură mătza din jurul barăcii. Se uită în urma lui Windisch.

Ferestrele casei sunt închise. Perdelele albe orbesc ochii. Deasupra gardului, între două cârlige ruginite, sunt întinse două rânduri de sârmă ghimpată. Lemnul stivuit are capetele albe. Este

proaspăt tăiat. Lama toporului lucește. Mașina roșie stă în mijlocul curții:

Trandafirii înfloresc în aburi.

Windisch trece iarăși pe lângă bărbia bărbatului cu cască galbenă.

Sârma ghimpată a ajuns la capăt. Bărbatul în salopetă albastră stă în baracă. Se uită în urma lui.

Windisch se întoarce. E în fața ușii.

Windisch deschide gura. Capul cu cască galbenă este deasupra pământului. Windisch îngheață. Nu mai are voce.

Tramvaiul vâjâie pe lângă el. Geamurile îi sunt aburite. Vatmanul se uită în urmă după Windisch.

La poartă este o sonerie. Are un buton alb. Windisch apasă pe el. Sună în degetul lui. Sună în curte. Sună de departe în casă. Dincolo de pereți, sunetul este atât de înfundat, de parcă ar fi îngropat.

Windisch apasă de cincisprezece ori pe butonul alb. Windisch numără. Sunetul ascuțit din degetul său, sunetul puternic din curte și sunetul înfundat din casă se contopesc.

Grădinarul este îngropat în sticlă, în gard, în pereți.

Bărbatul în salopetă albastră spală castronul de tinichea. Privește. Windisch trece pe lângă bărbia omului cu casca galbenă. Windisch merge de-a lungul șinelor cu banii în buzunarul hainei.

Pe Windisch îl dor picioarele din cauza asfaltului.

Cifrul

De la moară, Windisch se întoarce acasă. Amiaza este mai mare decât satul. Soarele își arde crugul. Pământul din hârtoapă este fărâmicios și uscat.

Nevasta lui Windisch mătură prin curte. În jurul degetelor de la picioare nisipul se adună ca apa. Valuri concentrice de nisip stau ridicate în jurul măturii.

— E încă vară, iar salcâmiile se îngălbenesc, spune nevasta lui Windisch.

Windisch se descheie la cămașă.

— Va veni iarnă grea, spune el, dacă deja din vară copacii încep să se usuce.

Găinile își vâra capetele sub aripă. Cu ciocul își caută propria umbră care nu răcorește. Porcii pătați ai vecinului se îngheșuie în morcovii sălbatici, cu flori albe, din spatele gardului.

— Nu le dau porcilor nimic de mâncat, spune el. Niște loaze de regățeni. Nu știu nici măcar cum se hrănesc porcii.

Nevasta lui Windisch își sprijină mătura de burtă.

— Le-ar trebui inele în rât. Până la iarnă o să dea toată casa peste cap.

Nevasta lui Windisch duce mătura în șopron.

— Poștărița a fost pe aici, spune ea. A râgâit. Puțea toată a țuică. A spus că milițianul mulțumește pentru taină și că Amalie să vină duminică dimineață în audiență. Să aducă o cerere și șaizeci de lei pentru timbrele judiciare.

Windisch își mușcă buzele. Simte cum i se ridică cerul gurii până sub frunte.

— La ce să mulțumească? răspunde el.

Nevasta lui Windisch ridică fruntea.

— Am știut eu, spune ea. N-ajungi nicăieri cu taina aia a ta.

— Ajung până într-acolo încât fiică-mea să devină salteaua cuiva, spune Windisch și scuipe în nisip. La dracu, ce rușine.

De bărbie îi atârnă o picătură de salivă.

— Cu „la dracu” n-ajungi nicăieri, spune nevasta lui Windisch; pomeții ei sunt două pietre roșii. Aici nu-i vorba de vreo rușine, e vorba de pașaport.

Windisch dă cu pumnul și închide ușa șopronului.

— Tu trebuie să știi, strigă el, din Rusia trebuie să știi. Nici acolo nu ți-a păsat de vreo rușine.

— Ești un porc! țipa nevasta lui Windisch.

Ușa șopronului se închide și se deschide, de parcă lemnul ar fi stăpânit de vânt. Nevasta lui Windisch caută gura cu vârful degetului.

— Când milițianul va vedea că Amalie a noastră e încă fată mare, îi va trece tot cheful, spune ea.

Windisch râde.

— Fată mare așa cum și tu ai fost fată mare atunci, în cimitir, după război, răspunde el. În

Rusia au murit oameni de foame, iar tu ai trăit din curvășăreală. Și ai mai fi curvit tu și după război, dacă nu te-aș fi luat de nevastă.

Nevasta lui Windisch rămâne cu gura pe jumătate deschisă. Ridică mâna. Ridică arătătorul în aer.

— Tu îi vorbești pe toți de rău, țipă ea, pentru că tu însuși nu ești nici bun, nici întreg la minte!

Pleacă. Merge prin nisip cu călcâiele crăpate. Se oprește în verandă. Își ridică șorțul și șterge cu el masa goală.

— Ai făcut tu ceva aiurea la grădinar, spune ea. Toți ceilalți pot intra. Toți se ocupă de pașapoartele lor. Numai tu nu, de deștept și cinstit ce ești.

Windisch intră în camera din față. Frigiderul bârâie.

— Toată după-amiaza n-a fost curent, spune nevasta lui Windisch. S-a dezghețat frigiderul.

Dacă o s-o țină tot așa, se va strica și carnea.

Pe frigider e un plic.

— Poștărița a adus o scrisoare, spune nevasta lui Windisch. A scris pielarul.

Windisch citește scrisoarea.

— De Rudi nu zice nimic, spune Windisch. Probabil că iar e în sanatoriu.

Nevasta lui Windisch se uită în curte.

— Îi transmite salutări Amaliei. De ce nu scrie cu mâna lui asta?

— El a scris propoziția asta, răspunde Windisch. Propoziția asta cu PS.

Windisch pune scrisoarea pe frigider.

— Ce înseamnă PS? Întreabă nevasta lui Windisch.

Windisch ridică din umeri.

— Pe vremuri însemna cai-putere⁴, răspunde el. Trebuie să fie vreun cifru.

Nevasta lui Windisch stă în pragul ușii.

— Așa se întâmplă când copiii fac școală, oftează ea.

Windisch stă în curte. Pisica stă întinsă pe pietre. Doarme. Este învăluită în soare. Fața ei este moartă. Abia i se mai ghicește respirația de sub blana groasă de pe burtă.

Windisch vede vizavi casa pielarului în amiază. De la soare, ea are o strălucire aurie.

Casa de rugăciune

— Casa pielarului va deveni casă de rugăciune pentru bapțiștii români, îi spune paznicul de noapte lui Windisch, stând în fața morii. Aia cu pălăriile mici sunt bapțiști. Schelălăie când se roagă. Iar femeile lor, când cântă cântece bisericești, scot un geamăt de parcă ar fi în pat. Fac ochii mari precum câinele meu.

Paznicul de noapte vorbește șoptit, deși, lângă iaz, pe mal, sunt doar Windisch și câinele. Se uită în noapte, nu cumva să vină vreo umbră care vede și aude.

— La ei sunt doar frați și surori, continuă el. Se împerechează în zilele lor de sărbătoare.

Fiecare cu oricare, pe întuneric, după cum se nimerește.

Paznicul de noapte se uită după un șobolan de apă. Șobolanul țipă cu o voce de copil și se aruncă în stufăriș. Câinele nu aude șoptitul paznicului. Stă pe mal și latră în urma șobolanului.

— Pe covor, în sala de rugăciune, și-o pun, spune paznicul de noapte. De aia au ei atâția copii.

De la apa din iaz și șoptitul paznicului de noapte, Windisch

⁴ Cf. germanul *Pferdestärke* („cai-putere”), prescurtat PS. (N. tr.)

simte în rădăcina nasului o mâncărime arzătoare și sărată. Iar pe limbă o gaură de mirare și tăcere.

— Religia asta vine din America, spune paznicul, iar Windisch respiră prin mâncărimea aceea sărată. Asta e peste ocean. Dar dracul trece și oceanul. Îl au pe dracul în ei. Nici câinele meu nu-i poate suporta. Îi latră. Câinii îl miros pe diavol.

Gaura de pe limba lui Windisch se umple încet.

— Pielarul a spus întruna, spune Windisch, că în America evreii sunt la butoane.

— Da, răspunde paznicul. Evreii distrug lumea. Evreii și muierile.

Windisch încuviințează din cap. Se gândește la Amalie.

— În fiecare sâmbătă când vine acasă, își spune el, trebuie să văd cum pășește cu vârfurile picioarelor depărtate.

Paznicul mănâncă al treilea măr pădureț. Buzunarul hainei lui este plin de mere pădurețe.

— E adevărată chestia asta cu femeile din Germania, spune Windisch. Mi-a scris pielarul. Până și cea mai stricată de aici e mai bună decât cea mai bună de acolo.

Windisch se uită în nori.

— Muierile se iau după ultima modă, continuă el. Dacă ar fi după ele, ar merge și goale pe stradă. Încă din școală copiii se uita prin reviste cu femei goale, așa zice pielarul.

Paznicul de noapte cotrobăie printre merele din buzunar. Paznicul scuipea îmbucătura.

— De la ruperea aceea de nori, fructele sunt năpădite de viermi, spune el.

Câinele linge îmbucătura de măr. Înfulcă viermele.

— Ceva-i în neregulă cu toată vara asta, spune Windisch. Nevastă-mea mătură zilnic curtea.

Salcâmi se usucă. La noi în curte n-avem nici unul. La români sunt trei în curte. Mai au până desfrunzesc de tot. Iar la noi în curte, zilnic, se adună frunze cât de la zece copaci. Nevastă-mea nu știe de unde vin toate frunzele astea. Nici odată n-am avut în curte atâtea frunze uscate.

— Le aduce vântul, răspunde paznicul de noapte.

Windisch încuie ușa morii.

— Nu-i nici un vânt, spune Windisch. Paznicul își desface degetele în aer:

— Vânt e tot timpul, chiar și când nu-l simți.

— Și în Germania se usucă pădurile la mijlocul anului, spune Windisch, mi-a scris pielarul, continuă el, ridicându-și privirea spre cerul larg și jos. S-au stabilit la Stuttgart. Rudi e în alt oraș. Pielarul nu zice unde anume. Pielarul și cu nevastă-sa au primit o locuința

sociale cu trei camere. Au bucătărie cu colțar și baie cu oglinzi pe pereți.

Paznicul râde:

— La vârsta aia mai ai chef să te vezi gol în oglindă?

— Au primit mobile gratis de la vecini mai bogați. Și un televizor. Lângă ei locuiește o femeie singură. Cică bătrâna este foarte firavă, scrie pielarul, cică nu mănâncă deloc carne. Ar muri dacă ar mânca.

— Le merge prea bine ăstora, spune paznicul. Să vină aici, în România. Ar ajunge să mănânce orice.

— Pielarul are o pensie frumușică, spune Windisch. Nevastă-sa face curat într-un cămin de bătrâni. Acolo e mâncare tare bună. Când unul dintre bătrâni serbează zi de naștere, se dansează.

Paznicul râde:

— Asta mi-ar trebui mie: mâncare bună și câteva muieri tinerele, spune și mușcă din miezul unui măr, iar sâmburii albi îi cad pe haină. Nu știu, nu pot să mă decid să înaintez actele.

În chipul paznicului de noapte Windisch vede timpul oprit în loc. Windisch vede sfârșitul pe obrajii paznicului și, dincolo de sfârșit, faptul ca paznicul va rămâne aici.

Windisch se uită în iarbă. Pantofii îi sunt albi de la faină.

— Odată ce ai început, merge de la sine, spune Windisch.

Paznicul de noapte oftează.

— Când ești singur, e greu, spune el. Durează mult, iar noi îmbătrânim, nu ne facem mai tineri.

Windisch pune mâna pe pantaloni. Mâna lui e rece, iar coapsa lui e caldă.

— Aici va fi din ce în ce mai rău, spune el. Ne iau găinile, ouăle. Ne iau până și porumbul care încă n-a crescut. O să-ți ia până și casa, și curtea.

Luna e mare. Windisch aude șobolanii din apă.

— Simt vântul, continuă el. Mă dor oasele în picioare. Va ploua curând.

Câinele stă lângă căpița de fân și latră.

— Vântul din vale nu aduce ploaie, spune paznicul. Doar nori și praf.

— Poate că vine furtună, răspunde Windisch, o să smulgă iar toate fructele din pomi.

Luna este roșie.

— Și Rudi? întrebă paznicul.

— Se odihnește, spune Windisch și simte cum minciuna îi arde obrajii. În Germania treaba cu sticla nu e ca aici. Pielarul zice că ar trebui să luăm cu noi niște cristal. Niște porțelan și niște fulgi pentru perne. Damasc și lenjerie nu. El scrie că din astea găsești acolo cu

duiumul. Blănurile sunt foarte scumpe — blănurile și ochelarii.

Windisch mestecă un fir de iarbă.

— Începutul nu e ușor, continuă el.

Paznicul se scobește cu un deget într-o măsea.

— Peste tot în lume trebuie să muncești, spune el.

Windisch își încolăcește firul de iarbă pe degetul arătător.

— Un lucru e greu, scrie pielarul. O boală pe care o știm cu toții din război. Dorul de casă.

Paznicul ține un măr în mână.

— Mie nu mi-ar fi dor, răspunde el. Doar ești printre nemți acolo.

Windisch face noduri în firul de iarbă.

— Pielarul scrie că acolo sunt mai multe nații străine decât aici. Că sunt turci și negri. Țștia se înmulțesc foarte repede, spune Windisch.

Windisch trage firul de iarbă printre dinți. Firul de iarbă e rece. Gingia lui e rece. Windisch ține cerul în gură. Vântul și cerul nopții. Firul de iarbă se rupe între dinții săi.

Fluturile de varză

Amalie stă în fața oglinzii. Furoul ei este roz. Sub buricul Amaliei crește dantelă albă. Prin găurile din dantelă, Windisch vede pielea de deasupra genunchiului ei. Genunchiul are fire fine de păr. Este alb și rotund. Windisch mai vede o dată în oglindă genunchiul Amaliei. Vede cum găurile din dantelă se întrepătrund.

În oglindă sunt ochii nevastei lui Windisch. În ochii lui Windisch găurile sunt fugărite în tâmpile de bătaia genelor. În colțul ochiului lui Windisch i se zbate o arteră. Ea sfâșie dantela.

În ochiul lui Windisch, pupila învârte fâșiile desprinse din dantelă.

Fereastra este deschisă. Frunzele mărului bat în geamul ei.

Buzele lui Windisch ard. Spun ceva. Tot ce spun ele devine în cameră doar o conversație cu sine însuși. În propria frunte.

— Vorbește singur, spune nevasta lui Windisch în oglindă.

Prin fereastră intră în cameră un fluture de varză. Windisch se uită după el. Zborul lui e de taină și vânt.

Nevasta lui Windisch întinde mâna în oglindă. Cu degete ofilite îndreaptă pe umărul Amaliei bretelele furoului.

Fluturile de varză zboară peste pieptenele Amaliei. Amalie trage prin păr pieptenele cu coadă mult prea mare. Suflă încolo fluturile de varză cu toată făina lui. Fluturile se așază pe oglindă. Rătăcește buimac pe sticlă în dreptul pântecului Amaliei.

Nevasta lui Windisch apasă cu vârful degetului pe sticlă.

Strivește fluturile de varză de geamul oglinzii.

Amalie pulverizează doi nori mari la subsuoară. Pe sub brațe, norii se scurg în furou. Spray-ul este negru. Pe el e scris cu litere verzi aprinse *Primăvară irlandeză*.

Nevasta lui Windisch întinde pe spătarul scaunului o rochie roșie. Sub scaun pune sandale albe cu tocuri înalte și barete subțiri. Amalie își deschide poșeta. Cu vârful degetului își dă cu fard pe pleoape.

— Nu prea țișător, spune nevasta lui Windisch. Că după aceea încep oamenii să vorbească.

I se vede urechea în oglindă. Este mare și gri. Genele Amaliei sunt de un albastru marin.

— Ajunge, spune nevasta lui Windisch.

Rimelul Amaliei e de cărbune. Amalie ține fața foarte aproape de oglindă. Clipește cu ochi ca de sticlă.

Din poșeta Amaliei cade pe covor o fâșie de staniol. Este plină cu buline rotunde și albe.

— Ce ai acolo? întrebă nevasta lui Windisch.

Amalie se apleacă și bagă fâșia înapoi în geantă.

— Pilula, răspunde ea și scoate capacul rujului.

Nevasta lui Windisch își arată pomeții în oglindă.

— De ce ai nevoie de pilule, doar nu ești bolnavă?

Amalie își trage peste cap rochia roșie. Fruntea i se strecoară afară prin gulerul alb. Cu ochii încă sub rochie, Amalie răspunde:

— Le iau așa, nu se știe nici odată.

Windisch își apasă tâmplele cu mâinile. Pleacă din cameră. Se așază la masa goală de pe verandă. Camera este întunecată. E o pată de umbră pe perete. Soarele scapără printre copaci. Numai oglinda strălucește. În oglindă este gura roșie a Amaliei.

Prin fața casei pielarului trec femei mici de statură și în vârstă. Umbra baticurilor lor negre le-o ia înainte. Umbra va ajunge la biserică înaintea lor.

Amalie pășește pe tocuri albe peste piatra din caldarâm. Ține cererea în mână, împăturită în patru ca un portmoneu alb. Rochia ei roșie i se leagănă în jurul pulpelor. Primăvara irlandeză plutește prin curte. Sub măr, rochia Amaliei este mai întunecată decât în soare.

Windisch vede cum Amalie pășește apăsând cu vârfurile picioarelor în afară.

O șuviță din părul Amaliei flutură în pragul porții. Poarta se trânteste la loc.

Slujba

Nevasta lui Windisch stă în curte în spatele strugurilor negri.

— Nu mergi la slujbă? întrebă ea.

Boabele strugurilor îi cresc din ochi. Frunzele verzi îi cresc din bărbie.

— Nu ies din casă, răspunde Windisch. Să nu-mi zică oamenii: acum e fata ta la rând.

Windisch își pune coatele pe masă. Mâinile îi sunt grele. Windisch își așază fața peste mâinile grele. Veranda nu crește. E plină zi. Pentru un moment, veranda cade în locul în care nu mai fusese nici odată. Windisch simte brânciul. În coastele lui atârână o piatră.

Windisch își închide ochii. Își simte ochii în mâini. Ochii fără față.

Cu ochii dezgoliți și cu piatra în coaste, spune Windisch cu voce tare:

— Omul este un mare fazan pe lume.

Ce aude Windisch nu este vocea lui. Își simte gura despuiată. Iar de vorbit, au vorbit pereții.

Bila arzândă

Porcii pătați ai vecinului zac printre morcovii sălbatici și dorm. Femeile în negru se întorc de la biserică. Soarele strălucește. Le ridică pe femei peste trotuar în pantofii lor mici și negri. Au mâinile ofilite din cauza rozariilor. Privirile le sunt încă transfigurate de la rugăciune.

Deasupra acoperișului casei pielarului, clopotul de la biserică bate în miezul zilei. Peste sunetul prânzului soarele este ceasul cel mare. Slujba s-a terminat. Cerul este fierbinte.

În urma femeilor mărunțele și bătrâne, trotuarul e gol. Windisch se uită de-a lungul caselor.

Vede capătul străzii.

— Amalie ar trebui să vină, își spune el.

În iarbă stau găște. Sunt albe ca sandalele Amaliei.

Lacrima e în dulap.

— Amalie nu a umplut-o, își spune Windisch. De fiecare dată când plouă, Amalie nu este acasă. Mereu e în oraș.

Trotuarul se mișcă în lumină. Gâștele plutesc. În aripi le flutură batiste albe. Sandalele albe ca zăpada ale Amaliei nu străbat satul.

Ușa dulapului scârțâie. Sticla gâlgâie. Pe limbă, Windisch ține o bilă umedă și arzândă. Bila i se rostogolește pe gât. În tâmplele lui Windisch scapără un foc. Bila se dizolvă. Urzește fire albe prin fruntea lui Windisch. Sapă șanțuri zigzagate ca niște cărări prin păr.

Windisch se întoarce cu fața către oglindă. Apare chipiul milițianului. Epoletii îi sclipesc.

Nasturii hainei lui albastre încep să crească în mijlocul oglinzii. Peste haina milițianului apare fața lui Windisch.

Fața lui Windisch se face mare și acoperă haina. Apoi, fața mică și speriată a lui Windisch se reazemă când de un epolet, când de celălalt. Milițianul râde printre obrajii imenși ai lui Windisch. El spune cu buze umede:

— Cu haina aia a ta n-ajungi nicăieri.

Windisch ridică pumnii. Haina milițianului se sparge în bucăți. Fața mare, deformată a lui Windisch are o pată de sânge. Windisch omoară în bătaie ambele fețe mici și speriate de deasupra epoleților.

Fără să scoată o vorbă, nevasta lui Windisch mătură bucățile de oglindă spartă.

Pata roșie de pe gât

Amalie stă în ușa camerei. Pe cioburi sunt pete roșii. Sângele lui Windisch este mai roșu decât rochia Amaliei.

Primăvara irlandeză mai plutește într-o ultimă adiere în jurul pulpelor. Pata de pe gâtul Amaliei este mai roșie decât rochia ei. Amalie se descaltă de sandalele albe.

— Veniți la masă, spune nevasta lui Windisch. Supa este aburindă. Amalie stă pe scaun învăluită în aburi. Ține lingura între unghiile roșii de la oja. Se uită în supă. Aburul îi mișcă buzele. Ea suflă. Nevasta lui Windisch se așază oftând în norul gri din fața farfuriei.

Prin fereastră foșnesc frunzele copacilor.

„Zboară în curte”, își spune Windisch. „Frunze cât de la zece copaci zboară în curte.”

Windisch trece cu privirea peste urechea Amaliei. Ea este o parte a privirii lui Windisch. Roșatică și ridată ca o pleoapă.

Windisch înghite un tăițel alb și moale. Tăițelul i se oprește în gât. Windisch pune lingura pe masă și tușește. Ochii i se umplu cu apă.

Windisch scuipe supa înapoi. Simte amar în gură. Cerul gurii i se urcă până la frunte. Supa din farfurie se tulbură.

Windisch vede în supa din farfurie o curte întinsă. În curte e o seară de vară.

Păianjenul

Sâmbătă seara, Windisch a dansat cu Barbara până spre dimineață în fața pâlniei adânci a gramofonului, în pași de vals au vorbit despre război.

Sub gutui scapără o lampă cu petrol. Era pusă pe un scaun.

Barbara avea gâtul subțire. Windisch a dansat cu gâtul ei subțire. Barbara avea o gură palidă. Windisch era agățat de respirația ei. Totul se legăna. Legănatul era un dans.

Sub gutui, Barbarei i-a căzut un păianjen în păr. Windisch n-a văzut păianjenul. El și-a lipit capul de urechea Barbarei. Asculta cântecul din pâlnie prin cosița ei neagră și groasă. El simțea cât de strâns îi era împletit părul.

În fața lămpii cu petrol străluceau în urechile Barbarei două frunze verzi de trifoi. Barbara s-a întors. Întoarcerea ei era parte din dans.

Barbara a simțit păianjenul pe ureche. A înlemnit de frică. Barbara a țipat:

— Mor!

Pielarul dansa prin nisip. A trecut dansând pe lângă ei. Râdea. A luat păianjenul de pe urechea Barbarei. L-a aruncat în nisip. L-a zdrobit cu pantoful. Zdrobirea a fost parte din dans.

Barbara s-a sprijinit de trunchiul gutuiului. Windisch i-a luat fruntea în mâini.

Barbara a dus mâna la ureche. Frunza verde de trifoi nu îi mai atârna în ureche. Barbara nu a căutat-o. Barbara nu a mai dansat. A plâns.

— Nu plâng din cauza cercelului, a spus ea.

Mai târziu, multe zile mai târziu, Windisch a stat cu Barbara pe o bancă în sat. Barbara avea gâtul subțire. O foaie de trifoi verde strălucea. Cealaltă ureche era întunecată în noapte.

Windisch a întrebat șovăitor de celălalt cercel. Barbara l-a privit:

— Unde era să-l caut? Păianjenul l-a luat cu el în război. Păianjenii se hrănesc cu aur.

După război, Barbara s-a dus pe urmele păianjenului, în Rusia, la al doilea dezgheț, zăpada a luat-o cu ea.

Frunza de salată

Amalie linge un os de găină. În gura ei foșnește salata. Nevasta lui Windisch ține în fața gurii o aripă de găină.

— A băut toată țuica, spune ea ronțăind din pielea galbenă. De necaz.

Amalie împunge cu dinții furculiței o foaie de salată. Ține frunza de salată în fața gurii. Frunza tremură de la vocea ei.

— Cu făina aia a ta nu ajungi nicăieri, spune ea. Buzele ei mușcă din frunza de salată ca o omidă.

— Bărbații trebuie să bea pentru că suferă, zâmbește nevasta lui Windisch.

Pleoapele Amaliei se coboară albastre peste gene.

— Și să sufere pentru că beau, chicotește Amalie uitându-se prin frunza de salată.

Pata roșie se coace pe gâtul ei. Devine albastră și se mișcă atunci când ea înghite.

Nevasta lui Windisch suga oasele mici și albe. Înghite bucățile mici de carne din gâtul găinii.

— Când ai să te măriți, să deschizi bine ochii, spune ea. Băutura e o boală grea.

Amalie își linge vârful degetelor.

— Și nesănătoasă, răspunde ea.

Windisch se uită la păianjenul negru.

— Curvăsăreala o fi mai sănătoasă, spune el.

Nevasta lui Windisch lovește cu mâna în masă.

Supa de iarbă

Nevasta lui Windisch fusese cinci ani de zile în Rusia. Dormise într-o baracă cu paturi de fier. În ramele paturilor colcăiau păduchii. Fusese rasă în cap. Fața îi era gri. Pielea capului roasă de pete roșii.

Deasupra munților se mai ridica un alt munte de nori și zăpadă viscolită. Pe camion ardea un strat gros de gheață. Nu toți coborau din camion la intrarea în mină. În fiecare dimineață rămâneau femei și bărbați pe bănci. Rămâneau cu ochii deschiși. Îi lăseau pe toți să treacă pe lângă ei. Erau înghețați. Erau dincolo.

Mina era neagră. Lopata era rece. Cărbunii erau grei.

După primul dezgheț, printre crăpăturile în stânci a crescut iarbă deasă. Katharina și-a vândut paltonul pe zece felii de pâine. Stomacul ei era un arici. În fiecare zi, Katharina culegea un smoc de iarbă. Supa de iarbă era caldă și bună. Pentru câteva ore, ariciul își strângea la loc acele.

Apoi a venit a doua zăpadă. Katharina avea o pătură de lână. Ziua pătura era paltonul ei.

Ariciul înțepa.

Când se făcea întuneric, Katharina mergea pe urma luminii din zăpadă. Se apleca. Se târa pe lângă umbra paznicului. Katharina se cățara în patul de fier al unui bărbat. El era bucătar. Îi spunea Kathe. El o încălzea și îi dădea cartofi. Cartofii erau fierbinți și dulci. Pentru câteva ore, ariciul își strângea la loc acele.

După al doilea dezgheț, sub pantofi a crescut supă de iarbă. Katharina și-a vândut pătura de lână pe zece felii de pâine. Pentru câteva ore, ariciul și-a retras la loc acele.

Apoi a venit a treia zăpadă. Laibărul era paltonul Katharinei.

Când bucătarul a murit, lumina zăpezii s-a aprins în altă baracă.

Katharina s-a târât pe lângă umbra altui paznic. S-a cățărat în patul de fier al unui bărbat. El era doctor. A numit-o Katiușa. El a încălzit-o și i-a dat o foaie albă de hârtie. Pe ea era trecută o boală. Trei zile Katharina nu a trebuit să mai meargă în mină.

La al treilea dezgheț, Katharina și-a vândut laibărul pe o farfuriuță cu zahăr. Katharina a mâncat pâine udă pe care a presărat zahăr. Pentru câteva zile, ariciul și-a retras la loc acele.

Apoi a venit a patra zăpadă. Șosetele gri de lână erau paltonul Katharinei.

Când doctorul a murit, lumina zăpezii s-a aprins dincolo de curtea lagărului. Katharina s-a târât pe lângă câinele adormit. S-a cățărat în patul de fier al unui bărbat. Era gropar. El îi îngropa și pe rușii din sat. El a numit-o Katia. A încălzit-o. I-a dat carne de la pomenile din sat.

La al patrulea dezgheț, Katharina și-a vândut șosetele gri de lână pe un castron cu mălai. Mămăliga era fierbinte. S-a umflat. Pentru câteva zile, ariciul și-a retras acele.

Apoi a venit a cincea zăpadă. Rochia maro de pânză era paltonul Katharinei.

Când groparul a murit, Katharina s-a îmbrăcat cu paltonul lui. S-a târât prin zăpadă, trecând de cealaltă parte a gardului. A mers la o rusoaică bătrână din sat. Era singură. Groparul îi îngropase bărbatul. Bătrâna rusoaică a recunoscut paltonul Katharinei. Fusese al soțului ei. În casa ei, Katharina s-a încălzit. I-a muls capra. Rusoaica a numit-o Devușka. I-a dat lapte.

La al cincilea dezgheț, în iarbă au apărut floricele galbene.

În supa de iarbă plutea praf galben. Era dulce.

Într-o după-amiază, în curtea lagărului au intrat mașini verzi. Au zdrobit iarba. Katharina stătea pe o piatră în fața barăcii. Vedea urmele cauciucurilor prin noroi. Vedea paznicii străini.

Femeile s-au urcat în mașinile verzi. Urmele cauciucurilor nu duceau la mină. Mașinile verzi s-au oprit în fața gării.

Katharina s-a urcat în tren. A plâns de bucurie.

Când a aflat că trenul duce acasă, de mâinile ei era lipită supă de iarbă.

Pescărușul

Nevasta lui Windisch deschide televizorul. Cântăreața se sprijină de o balustradă, în spatele ei se vede marea. Marginile fustei flutură. Sub genunchiul cântăreței se vede dantela de la jupon.

Un pescăruș zboară deasupra apei. Zboară foarte aproape de marginea televizorului. Lovește cu aripile în apă.

— N-am fost nici odată la mare, spune nevasta lui Windisch. Dacă marea nu ar fi atât de departe, pescărușii ar veni în sat.

Pescărușul se aruncă în apă. Înghite un pește.

Cântăreața zâmbește. Are o față de pescăruș, închide și deschide ochii la fel de des ca și gura. Cântă un cântec despre fetele din România. Părul ei vrea să fie apă. La tâmple, i se încrețește și face valuri mici.

— Fetele din România, cântă ea, sunt dulci ca florile de mai.

Mâinile cântăreței arată înspre mare. Tufișurile golașe de la mal, pline de nisip, adie în bătaia vântului.

În apă înoată un bărbat. Înoată în urma mâinilor lui. Departe, în apă. El este singur, iar cerul stă în loc. Capul i se tot îndepărtează. Valurile sunt întunecate. Pescărușul este alb.

Chipul cântăreței este moale. Vântul îi ridică fusta, lăsând să se vadă dantela de la jupon.

Nevasta lui Windisch stă în picioare în fața televizorului. Arată cu degetul genunchiul cântăreței.

— Ce frumoasă dantelă, spune ea, sigur nu e din România.

Amalie se duce în fața televizorului.

— Exact așa este rochia de dantelă a dansatoarei de pe vaza aceea.

Nevasta lui Windisch pune pe masă cornulețe. Sub masă e o tăviță de tablă. Pisica linge din ea supă scuipată.

Cântăreața zâmbește. Închide gura. În urma cântecului, marea lovește malul.

— Tatăl tău trebuie să-ți dea bani pentru vaza aceea, spune nevasta lui Windisch.

— Nu, răspunde Amalie. Mi-am pus bani deoparte. Mi-o cumpăr singură.

Cucuveaua tânără

De o săptămână, cucuveaua tânără stă în vale. Oamenii o văd în fiecare seară când se întorc de la oraș. Șinele sunt învăluite de inserarea cenușie. În jurul trenului se leagănă porumb străin și negru. Cucuveaua tânără stă printre scaieții ofiliți ca într-un troian de zăpadă.

În gară, oamenii coboară din tren. Toți tac. De o săptămână, trenul nu mai șuieră. Oamenii își strâng gențile în brațe. Merg pe drumul lor spre casă. Dacă pe drum se întâlnesc cu alții, ei zic:

— Aici e ultimul popas. Măine va veni cucuveaua tânără și va aduce moartea cu sine.

Preotul îl trimite pe ministrant în turnul bisericii. Clopotul bate. Când ministrantul e înapoi pe pământ, e alb la față.

— Nu eu trag clopotul. Clopotul mă trage pe mine, spune el. Dacă nu m-aș fi ținut bine de bârne, aș fi zburat de mult în cer.

De la bățile clopotului, cucuveaua s-a zăpăcit. A zburat înapoi la țară. Undeva în sud. De-a lungul Dunării. A zburat acolo lângă șuvoiul apei, unde sunt soldații.

În sud, câmpia nu are nici umbră de copac și e fierbinte. Arde. În măceșii roșii cucuveaua își aprinde ochii. Trecând în zbor peste sârma ghimpată, își dorește o moarte.

Soldații zac în dimineața cenușie. Între ei sunt tufe. Fac manevre. Cu mâinile, cu ochii și cu frunțile, ei sunt în război.

Ofițerul urlă comanda.

Un soldat vede tânăra cucuvea din tufiș. Pune arma pe iarbă. Se ridică în picioare. Glonțul zboară. Nimerește.

Mortul este fiul croitorului. Mortul este Dietmar.

Preotul spune:

— Tânăra cucuvea a stat pe malul Dunării și s-a gândit la satul nostru.

Windisch se uită la bicicleta lui. A adus din sat în curte vestea glonțului rătăcit.

— Acum e iarăși ca în război, spune el.

Nevasta lui Windisch ridică sprâncenele.

— Cucuveaua n-are nici o vină, spune ea. A fost un accident.

Ea smulge o frunză galbenă din măr. Îl cântărește cu privirea pe Windisch din creștet până în vârful picioarelor. Se uită multă vreme la buzunarul de la pieptul hainei, acolo unde bate inima.

Windisch simte focul arzându-i în gură.

— Tare scurtă-i mintea ta, țipă el. Nu-ți ajunge nici măcar de la frunte până la gură.

Nevasta lui Windisch plânge și sfărâmă frunza galbenă.

Windisch simte cum în frunte îi apasă țeava unei puști.

„Plânge pentru ea”, își spune el. „Nu pentru mort. Femeile plâng întotdeauna numai pentru ele.”

Bucătăria de vară

Paznicul de noapte doarme pe banca din fața morii. Pălăria neagră îi face somnul mățos și greu. Fruntea lui e o dungă palidă.

— Iarăși are în cap broasca de pământ, își spune Windisch și vede pe obrazii paznicului timpul încremenit în loc.

Paznicul vorbește în somn. Dă din picioare. Câinele latră. Paznicul se trezește. Speriat, își scoate pălăria de pe cap. Fruntea îi este leoarcă.

— Mă bagă în mormânt, spune el, iar vocea îi este gravă, întorcându-se înapoi în vis. Nevastă-mea stătea goală și chircită pe

placa de făcut tăiței. Corpul ei nu era mai mare decât al unui copil. De pe placă curgea un lichid gălbui. Podeaua era udă. În jurul mesei stăteau femei bătrâne. Erau îmbrăcate în negru. Aveau părul încâlcit. Nu se mai pieptănaseră de mult. Wilma cea uscățivă era cât nevastă-mea de mică. Ținea în mână o mănușă neagră. Picioarele nu îi ajungeau până la podea. S-a uitat pe fereastră. Mănușa i-a căzut din mână. Wilma cea uscățivă s-a uitat atunci sub scaun. Mănușa nu era sub scaun. Podeaua era goală. Podeaua era atât de departe de picioarele ei, încât ea a izbucnit în plâns. Și-a întins fața ei plină de riduri și a spus că este o rușine să lași morții să zacă în bucătăria de vară. Eu i-am răspuns că nu știam să fi avut vreo bucătărie de vară. Nevastă-mea a ridicat capul și a zâmbit. Wilma cea uscățivă s-a uitat la ea. „Nu te deranja”, i-a spus nevastă-mii. Apoi către mine: „Nu vezi? Picură și pute”.

Gura paznicului rămâne căscată. Pe obraji îi curg lacrimi.

Windisch îl apucă de umăr:

— Singur te înnebunești, îi spune el, iar în buzunarul hainei clincăne cheile.

Windisch apasă cu vârful pantofului în ușa morii.

Paznicul se uită în pălăria lui neagră. Windisch trage bicicleta prin fața băncii.

— Primesc pașaportul, spune el.

Garda de onoare

Milițianul stă în curtea croitorului. Le dă țuica ofițerilor. Le dă țuică și soldaților care au dus sicriul în casă. Windisch vede epoleții cu stele pe ei.

Paznicul de noapte își apleacă fața către Windisch:

— Milițianul se bucură că are companie.

Primarul stă sub prunul galben. Transpiră. Se uită pe o foaie de hârtie.

— Nu poate să citească scrisul, spune Windisch, pentru că profesoara a scris discursul.

— Mâine seară iarăși o să vrea doi saci de faină, spune paznicul. Respirația îi miroase a țuică.

Preotul intră în curte. Își târâie poalele sutanei negre pe pământ. Ofițerii închid repede gura.

Milițianul pune sticla de țuică după copac.

Sicriul e de metal. Este sudat. Strălucește în curte ca o tabacheră imensă. Garda de onoare duce sicriul afară din curte în pași egali, cu cizmele călcând în ritmul marșului.

Mașina are un steag roșu.

Pălăriile negre ale bărbaților merg repede. Baticurile negre ale

femeilor merg mai încet în urma mașinii. Degetele femeilor rătăcesc peste nodurile negre ale rozariilor. Dricarul merge pe jos. El vorbește tare.

Garda de onoare de pe mașină se leagănă. Se ține strâns de puști. Stă prea sus deasupra pământului și prea sus deasupra sicriului.

Mormântul bătrânei Kroner este încă negru, movila de pământ nu s-a adâncit.

— Pământul nu s-a așezat pentru că nu plouă, spune Wilma cea uscățivă.

Resturile de hortensii au putrezit.

Poștărița se duce lângă Windisch.

— Ce frumos ar fi, spune ea, dacă și tinerii ar veni la înmormântare. De ani de zile e așa, când moare cineva în sat, tinerii nu sunt aici, spune ea și o lacrimă îi cade pe mână. Duminică dimineață să vină Amalie în audiență.

Femeia care spune rugăciunea îi cântă preotului în ureche. Fumul de tămâie îi înfundă gura.

Cântă atât de înțepenit și sfânt, încât albul ochilor i se mărește până ce îi inundă pupilele.

Poștărița scâncește. Îl apucă pe Windisch de cot:

— Și doi saci cu făină, spune ea.

Clopotul își bate limba până la rană. Peste morminte se aude răpăitul focurilor de armă. Pământul cade în bucăți grele peste sicriul de metal.

Femeia care spune rugăciunea se oprește la crucea eroilor. Caută cu coada ochiului încotro să o ia. Se uită la Windisch. Tușește. Windisch aude cum se rupe scuipatul în gâtul ei uscat de la cântat.

— Amalie să vină sâmbătă după-amiază la preot, spune ea. Ca să-l caute în registru certificatul de botez.

Nevasta lui Windisch termină rugăciunea. Face doi pași. Se duce în fața femeii:

— Nu cred că e grabă așa de mare cu certificatul de botez.

— Ba da, răspunde femeia. Milițianul i-a spus preotului că pașapoartele voastre suni gata, se află la secția de pașapoarte.

Nevasta lui Windisch își mototolește batista:

— Amalie va aduce sâmbătă o vază mare de flori. E fragilă.

— Nu poate merge de la gară direct la preot, adaugă Windisch.

Femeia se joacă cu vârful pantofului în pământ.

— Atunci să meargă acasă și să vină mai târziu, răspunde ea. Încă nu se întunecă devreme.

Țigani aduc noroc

Dulapul de bucătărie e gol. Nevasta lui Windisch îi închide ușile. Țigăncușa din satul vecin stă desculță în mijlocul bucătăriei, acolo unde fusese masa. Bagă oalele în sacul ei adânc. Își deznoadă batista. Îi dă douăzeci și cinci de lei nevastei lui Windisch.

— N-am mai mult, spune ea.

Limba roșie îi atârnă din capătul cosiței.

— Hai, mai dă-mi o rochie, continuă ea. Țiganii aduc noroc.

Nevasta lui Windisch îi dă rochia roșie a Amaliei.

— Gata, pleacă acuma, îi spune ea.

Țigăncușa arată înspre ceainic.

— Și ceainicul, spune ea. Îți aduc noroc.

Zărăreasa cu baticul albastru scoate pe ușă stinghiile patului adunate pe o roabă. De spate și-a legat pernele vechi.

Windisch îi arată bărbatului cu pălăriuță televizorul, îl deschide. Ecranul bâzâie. Bărbatul scoate televizorul din casă. Îl pune pe masa de pe verandă. Din mâna lui, Windisch ia bancnotele.

În fața casei e o căruță. Un zărar și o zărăreasă stau în fața petei albe unde fusese patul. Se uită la dulap și la masa cu oglindă.

— Oglinda e spartă, spune nevasta lui Windisch.

Zărăreasa întoarce un scaun și-l privește atent. Zărarul ciocane cu degetele în masă.

— Lemnul e sănătos, spune Windisch. Mobilă ca asta nu mai găsești acum de vânzare.

Camera e goală. Căruța o ia pe stradă încolo cu dulapul în ea. Picioarele scaunului stau lângă dulap. Clămpăne la fel ca roțile. Mesele stau în fața casei, în iarbă. Zărăreasa stă pe iarbă și se uită în urma căruței.

Poștărița înfășoară perdelele într-un ziar. Se uită la frigider.

— Este vândut, îi spune nevasta lui Windisch. În seara asta vine tractoristul să-l ia.

Găinile zac cu capetele în nisip. Au picioarele legate. Wilma cea uscățivă le bagă într-un coș.

— Cocoșul orbise, îi spune nevasta lui Windisch. A trebuit să-l tai.

Wilma cea uscățivă numără bancnotele. Nevasta lui Windisch întinde mâna după ele.

Croitorul are o bentiță neagră pe gulerul hainei, înfășoară covorul. Nevasta lui Windisch se uită la mâinile lui.

— N-ai cum sa te împotrivești sorții, oftează ea.

Amalie se uită pe fereastră înspre măr.

— Nu știu. N-a făcut nimic rău pe lume, răspunde croitorul.

Amalie simte plânsul în gât. Se sprijină de pervaz. Își apleacă fața în afara ferestrei. Aude împușcătura.

Windisch stă în curte cu paznicul de noapte.

— E un nou morar în sat, spune paznicul. Un român cu o pălăriuță care vine dintr-o zonă cu mori de apă.

Paznicul agață de coșul bicicletei cămăși, haine și pantaloni. Bagă mâna în buzunar.

— Ți-am spus, doar. Ți le fac cadou, îi spune Windisch.

Nevasta lui Windisch ciupește de șorț.

— Ia-le, spune ea. Mai avem o grămadă de haine vechi pentru țigani.

Ea își duce mâna la obraz:

— Țiganii aduc noroc.

Staulul de oi

Noul morar stă pe verandă.

— M-a trimis aici primarul, spune el. Voi locui aici.

Pălăriuța îi stă strâmb pe cap. Laibărul este nou. Morarul se uită la masa de pe verandă.

— Mi-ar putea folosi, spune el.

Morarul intră în casă. Windisch merge în urma lui. Nevasta lui Windisch merge desculță în urma lui Windisch.

Noul morar se uită la ușa din hol. Apasă pe clanță. Se uită la pereții și tavanul holului. Bate cu degetul în ușă.

— Ușa e veche, spune el sprijinindu-se de cadrul ușii și uitându-se în camera goală. Mi s-a spus că-l aranjată casa.

— Cum așa, aranjată? Întreabă Windisch. Mi-am vândut mobila.

Nevasta lui Windisch iese din cameră apăsând greu pe călcâie. Windisch își simte tâmpilele.

Noul morar se uită la pereții camerelor și la tavan. Închide și deschide fereastra. Apasă cu vârful pantofului pe pardoseala din lemn.

— Atunci o să o sun pe nevastă-mea, spune el. Să aducă mobilele.

Morarul se duce în curte. Se uita la gard. Vede porcii pătați ai vecinului.

— Am zece porci și douăzeci și șase de oi, spune el. Unde e staulul?

Windisch vede frunzele galbene de pe jos.

— N-am avut nici odată oi, răspunde el.

Nevasta lui Windisch vine cu o mătură în curte.

— Nemții nu țin oi, spune ea.

Mătura foșnește prin nisip.

— Șopronul e bun de garaj, spune morarul. O să-mi fac rost de scânduri și o să ridic un staul.

Morarul îi strânge mâna lui Windisch.
— E frumoasă moara, îi spune el.
Nevasta lui Windisch face valuri largi de nisip.

Crucea de argint

Amalie stă pe podea. Paharele de sticlă stau înșirate după mărime. Paharele de țuică strălucesc. Florile lăptoase de pe pânțele fructierelor sunt înțepenite. Vasele de flori stau la marginea camerei. În colțul camerei este vaza mare cu dansatoarea.

Amalie ține în mână cutiuța cu lacrima.

În tâmple, Amalie aude vocea croitorului: „N-a făcut nimic rău pe lume”. În fruntea Amaliei arde un cărbune încins.

Amalie simte gura milițianului pe gât. Respirația îi miroase a țuică. Îi apasă mâinile pe genunchi. Îi ridică rochia.

— Ce dulce ești⁵, îi spune milițianul.

Chipiul îi stă lângă pantof. Nasturii hainei strălucesc.

Milițianul își descheie haina.

— Dezbracă-te, îi spune el.

Sub haina albastră atârnă o cruce de argint. Preotul își scoate sutana lui neagră. Îi dă la o parte Amaliei două șuvițe de pe obraz.

— Șterge-ți rujul, îi spune el.

Milițianul îi sărută umărul Amaliei. Crucea de argint cade în fața gurii lui. Preotul îi mângâie coapsa Amaliei.

— Scoate-ți lenjeria, îi spune el.

Prin ușa deschisă, Amalie vede altarul. Printre trandafiri este așezat un telefon negru. Crucea de argint atârnă între sânii Amaliei. Mâinile milițianului îi apasă sânii.

— Frumoase mere ai, îi spune preotul, iar gura lui e umedă.

Părul Amaliei atârnă în jos pe marginea patului. Sub scaun stau sandalele albe.

— Miroși bine, șoptește milițianul.

Mâinile preotului sunt albe. Rochia roșie luminează la capătul patului de fier. Dintre trandafiri sună telefonul negru.

— N-am timp acum, geme milițianul.

Coapsele preotului sunt grele.

— Încrucișează-ți picioarele pe spatele meu, șoptește el.

Crucea de argint o apasă pe Amalie pe umăr. Milițianul are fruntea udă.

— Întoarce-te, îi spune el.

Sutana neagră atârnă de cuiul lung din spatele ușii. Nasul preotului e rece.

⁵ În limba română în original. (N. tr.)

— Îngerașul meu, gâfâie el.

Amalie simte în pântec tocurile sandalelor albe. Cărbunele încins din frunte i-a cuprins ochii.

Limba Amaliei se strânge în gură. Crucea de argint strălucește în geamul ferestrei. În măr atârnă o umbră. Este neagră și răscolită. Umbra este un mormânt.

Windisch stă în ușa camerei.

— Ești surdă? întrebă el.

Îi întinde Amaliei geamantanul cel mare. Amalie își întoarce fața către ușă. Obrajii îi sunt umezi.

— Știu, spune Windisch. Despărțirile sunt grele.

În camera goală, Windisch pare foarte mare.

— Acum e iar ca în război, continuă Windisch. Pleci și habar n-ai cum și dacă te mai întorci vreodată.

Amalie mai umple o dată lacrima.

— Cu apă de la fântână nu se udă chiar atât de tare, spune ea.

Nevasta lui Windisch pune farfuriile în geamantan. Ia lacrima în mână. Pomeții îi sunt moi, iar buzele umede.

— Mai că nu-ți vine să crezi că există așa ceva, spune ea.

Windisch îi simte vocea ei în cap. Își aruncă paltonul în geamantan.

— M-am saturat de ea, nu vreau să o mai văd, țipă el.

Windisch lasă capul în jos. Spune apoi încet:

— Nu poate face altceva decât să-l întristeze pe oameni.

Nevasta lui Windisch înghesuie tacâmurile printre farfuriile.

— Da, la asta se pricepe, răspunde nevasta lui Windisch.

Windisch îi vede degetul pe care și-l scosese umed din părul pubian. Apoi își privește fotografia din pașaport. Clatină din cap:

— Nu-i un pas ușor de făcut, spune el.

Sticlăria Amaliei strălucește în geamantan. Petele albe de pe pereții camerei cresc. Podeaua este rece. Becul arunca raze lungi în geamantane.

Windisch bagă în buzunarul hainei pașapoartele.

— Cine știe ce se va alege de noi, oftează nevasta lui Windisch.

Windisch se uită în razele înțepătoare ale lămpii. Amalie și nevasta lui Windisch închid bagajele.

Părul făcut permanent

În gard scârțâie o bicicletă de lemn. Sus, în cer, înoată în liniște o bicicletă din nori albi. În jurul norilor albi sunt nori de ploaie. Gri și goi, ca o băltoacă. În jurul băltoacei e un munte liniștit. Un munte gri, plin de dor de casă.

Windisch cară două geamantane mari, iar nevasta lui Windisch

cară alte două geamantane mari. Capul ei se mișcă prea repede. Capul ei este prea mic. Pietrele pomeților ei sunt înconjurate de întuneric. Nevasta lui Windisch și-a tuns părul. Părul scurt e acum făcut permanent. Gura ei este dură și mică de la noua proteză. Vorbește tare.

Din părul Amaliei se desprinde o șuviță care flutură dinspre curtea bisericii înspre tufiș. Șuvița se întoarce înapoi după ureche.

Pământul din hârtoapă este întunecat și fărâmicios. Plopul stă ca o mătură înfiptă în cer.

Isus doarme pe cruce lângă ușa bisericii. Când se va trezi, va fi bătrân. Aerul din sat va fi mai luminos decât pielea lui despuiată.

La poștă stă acum atârnată legătura de chei. Cheia e la poștăriță acasă. Cheia aceea deschide broasca. Deschide salteaua pentru audiențe.

Amalie cară după ea geamantanul cu sticla grea. De umăr îi spânzură poșeta. În ea e cutia cu lacrima. În cealaltă mână, Amalie duce vaza mare cu dansatoarea.

Satul e mic. Pe străzile laterale sunt oameni. Ei sunt departe. Se îndepărtează tot mai mult.

La capătul străzilor, porumbul este un perete negru.

Windisch vede gara învăluită în negura cenușie a timpului oprit în loc. Peste șine e un strat de lapte. Ajunge până la călcâie. Peste strat e o piele de sticlă. Timpul oprit în loc înghite geamantanele. Trage călătorii de mâini. Windisch se târâie peste pietriș. Se prăbușește.

Scara trenului e înaltă, Windisch își ridică pantofii din stratul de lapte.

Nevasta lui Windisch șterge cu o batistă praful de pe banchetă. Amalie ține pe genunchi vaza cea mare cu dansatoarea. Windisch își lipește fața de fereastră. Pe peretele compartimentului se află o fotografie cu Marea Neagră. Apa e liniștită. Tabloul se leagănă. Merge și el laolaltă cu ceilalți.

— În avion o să mi se facă rău, spune Windisch. Știu asta din război.

Nevasta lui Windisch râde. Proteza ei nouă clămpăne.

Costumul lui Windisch e prea strâmt. Mâneca hainei îl ține.

— Croitorul ți l-a cam greșit, spune nevasta lui Windisch. A stricat bunătate de stofa.

În timpul mersului, Windisch simte cum capul i se umple încet-încet cu nisip. Capul îi e greu. Ochii îi alunecă în somn. Mâinile îi tremură. Picioarele îi tresar și sunt treze. Prin geam, Windisch vede până în depărtare numai tufișuri ruginii.

— De când cucuveaua l-a luat pe fiul croitorului, omul nu mai poate gândi, spune Windisch.

Nevasta lui Windisch își sprijină bărbia în mână.

Capul Amaliei atârnă pe umăr. Părul îi acoperă obrazul. Doar-me.

— Ea poate să doarmă, spune nevasta lui Windisch. Eu, de când nu mai am coada aceea lungă, nu mai știu cum să-mi țin capul.

Rochia ei nouă cu gulerul brodat în alb luminează verde ca apa.

Trenul trosnește peste podul de fier. Trecând peste râu, marea din tablou se leagănă în compartiment. În râu e puțină apă și mult nisip.

Windisch urmărește cu privirea bătaile din aripi ale păsărilor. Ele zboară în stoluri dezordonate. Caută păduri în vale, acolo unde nu sunt decât smocuri de iarbă, nisip și apă.

Trenul abia înaintează, pentru că șinele se zăpăcesc, pentru că începe orașul. În fața lui zace fier vechi. Case mici se ridică printre grădini năpădite de ierburi. Windisch urmărește încrângătura de șine. Pe șinele încâlcite vede cum stau trenuri din străinătate.

Deasupra rochiei verzi spânzură de lăntișor crucea de aur. Crucea este năpădită de verde.

Nevasta lui Windisch mișcă un braț. Crucea se leagănă în lăntișor. Trenul mărește viteza. A găsit șine libere printre trenurile străine.

Nevasta lui Windisch se ridică în picioare. Ochii ei privesc fix și siguri pe ei. Ea vede gara.

Pe sub părul făcut permanent, în capul ei, nevasta lui Windisch și-a și aranjat lumea ei nouă, înspre care își cară geamantanele grele. Buzele ei sunt ca cenușa rece.

— Dacă va vrea Dumnezeu, ne întoarcem la vară în vizită, spune ea.

Trotuarul este crăpat. Bălțile au înghițit apa. Windisch încuie portiera mașinii. Pe mașină strălucește un cerc argintiu. În cerc sunt trei linii răsfirate ca trei degete. Pe capota din față zac muște moarte. Pe parbriz e un găinaț. În spate, pe capota portbagajului, scrie Diesel. O căruță trece pe lângă mașină. Caii sunt slabi de li se văd oasele. Căruța e de praf. Căruțașul e străin.

De sub pălăria lui mică i se ițesc urechile mari.

Windisch și nevasta lui Windisch merg împreună, ca și cum ar fi strânși într-un balot de stofa. El are un costum gri. Ea are tot un costum gri, din același material.

Nevasta lui Windisch poartă pantofi negri cu tocuri înalte.

În hârtoapă, Windisch simte cum îl trag crăpăturile sub pantof. Nevasta lui are pulpele pline de varice.

Nevasta lui Windisch se uită la acoperișurile încovoiate și roșii.

— De parcă n-am fi locuit nici odată aici, spune ea.

Ea spune asta, de parca acoperișurile încovoiate ar fi prundiș

roșu sub pantofii ei. Un copac își apleacă umbra peste fața ei. Pomeții îi sunt ca de piatră. Umbra se retrage în copac. Lasă în urmă câteva riduri pe bărbia ei. Crucea ei de aur strălucește. O prinde soarele. Soarele își aține flacăra peste crucea ei.

Poștărița stă lângă gardul viu. Poșeta ei de lac e ruptă într-o parte. Poștărița își întinde obrazii pentru pupat. Nevasta lui Windisch îi dă o ciocolată Ritter Sport. Hârtia albastru-deschis strălucește. Poștărița pune degetele pe marginea aurie.

Nevasta lui Windisch își mișcă pietrele din pomeți. Paznicul de noapte vine înspre Windisch. Își ridică pălăria lui neagră. Windisch îi vede cămașa și haina. Vântul îi aduce nevestei lui Windisch o pată de umbră pe bărbie. Ea întoarce capul. Pata de umbră cade pe sacoul de la costum. Nevasta lui Windisch poartă pata de umbră lângă guler ca pe o inimă moartă.

— Am o nevestă acum, spune paznicul. Este zărăreasă în staulele din vale.

Nevasta lui Windisch se uită la zărăreasă cu batic albastru care stă lângă bicicleta lui Windisch.

— O știu, spune nevasta lui Windisch. Ea a cumpărat patul nostru.

Zărăreasa se uită peste stradă, înspre curtea bisericii. Mănâncă un măr și așteaptă.

— Atunci nu mai emigrezi, nu? întrebă Windisch.

Paznicul de noapte își mototolește pălăria. Se uită înspre crâșma de peste drum.

— Rămân aici, spune el.

Windisch vede dărele de murdărie de pe cămașă. La gâtul paznicului de noapte, o venă pulsează, de parcă ar lovi timpul oprit în loc.

— Mă așteaptă nevestă-mea, spune paznicul și arată vizavi, înspre crâșmă.

În fața monumentului eroilor, croitorul își scoate pălăria. În timp ce merge, se uită la vârfurile pantofilor. Se duce lângă Wilma cea uscățivă, în dreptul ușii de la biserică.

Paznicul de noapte își apropie gura de urechea lui Windisch.

— E o cucuvea tânăra în sat, spune el. Se pricepe. Wilma cea uscățivă s-a îmbolnăvit deja din cauza ei, continuă el cu un zâmbet. Dar Wilma cea uscățivă e deșteaptă. A fugărit cucuveaua.

Paznicul se uita înspre crâșma de vizavi.

— Mă duc, spune el.

Pe lângă fruntea croitorului zboară un fluture de varză. Obrajii croitorului sunt palizi. Sunt ca o perdeă trasă sub ochii lui.

Fluturile de varza zboară prin obrazii croitorului. Croitorul lasă capul în jos. Fluturile de varză țâșnește iarăși, alb și nemototolit,

din ceafa croitorului. Wilma cea uscățivă flutură o batistă. Fluturile de varză în intră în cap, trecând în zbor prin tâmpla ei.

Paznicul de noapte se îndepărtează printre copaci. El trage după sine vechea bicicletă a lui

Windisch. Cercul argintiu al mașinii îi zăngăne în buzunarul de la haină. Zărăreasa merge desculță prin iarbă pe lângă bicicletă. Baticul ei albastru e o pată de apă. Frunzele înoată în ea.

Femeia care spunea rugăciuni trece molcom prin ușa bisericii. Ea are în mână cartea Sfântului Anton.

Clopotul bisericii bate. Nevasta lui Windisch stă în ușa bisericii. Purtată de aerul întunecat, orga îi zumzăie lui Windisch în păr. Windisch merge alături de nevasta lui pe coridorul gol dintre bănci. Tocurile ei țcăne pe piatră. Windisch își împreunează mâinile a rugăciune. Windisch stă agățat de crucea de aur a nevestei lui. Pe obraz îi spânzură o lacrimă de sticlă.

Ochii Wilmei celei uscățive îl urmăresc pe Windisch. Wilma cea uscățivă clatină din cap.

— Are un costum de Wehrmacht pe el, îi spune ea croitorului. Se duc la împărtășanie fără să se fi spovedit.